

ŠUMARSKI LIST.

Br. 1.

U Zagrebu dne 1. siječnja 1879.

God. III.

Kras hrvatske krajine i kako da se spasi, za tim kraško pitanje uploške.

Razgodaći postupak,

obziruć se na krajisko-hrvatski kras, razpravlja Karlo Peyer, e. kr. ministerijalni savjetnik u austrijskom ministeriju za poljodjelstvo.

(Nastavak.)

2.

Provvedbeni organi.

Da uspiju toli gorostasne i čudnolike mjere zaplodjivanja, kao što je razgoda i s njom spojeno zagajivanje Krasa, to treba poglavito, da se postave osobite, za taj posao valjano ustrojene i jedino tim baveće se oblasti. U onih zemljah, gdje su posebnici sami, ili po njih izabrani odbori, ili autonomni organi, ili napokon obične oblasti (sudovi ili upravne oblasti) pokušali obavljati razgodu, ne moguće se pohvaliti dobrim uspjehom.

Tolika sila tehnične vještine, toliko stručno znanje, dobra volja i pravna uvidljivost, što ih zahtieva razgodaći postupak, može se samo duljim obavljanjem toga posla stići, a ne može se naći u običnih oblastih. Izim toga su to raznoliki vještaci, što ih treba upotriebiti pri svakoj razgodbi, dakle se i mora to osoblje po specifičnoj potrebi ustrojiti. Učenjaci i vješti obavljajući sudaraju se u tom. Roscher¹ zagovara to, da se spoje u cjelinu svi srodni poslovi: usglobljivanje zemalja, obća razdioba i odkup služnosti, a da se uprava tih posala povjeri posebnomu povjerenstvu, u kom je zastupano juristično i gospodarsko (šumsko-gospodarsko) znanje, državna i obćinska korist.

¹ Narodno gospodarstvo ratarstva 1867. na str. 228.

Upravnik vratislavskoga glavnoga povjerenstva, predsjednik Schellwitz, predočio je u svom, austrijskoj vradi saobćenom mnjenju presgodnimi besjedami potrebu, da se postave posebni organi, ovako:

„U razgodbu imadu — uvažujući joj velike smjerove — unapredjivanje zemaljske kulture i narodnoga blagostanja — dva stanovišta: jedno posebničko-pravno, drugo javno i državno. Ne radi se pri razgodi, kao pri običnih parnicah, o imetku pojedinca, već se taj meće na kocku sreća i nesreća cielih sela. Ne može država da ne mari za to, hoće li odgadjanjem izvedbe razgodačega posla, pošto je već osnova naloge ustanovljena, sav onaj predjel osiromašiti, iztrošiti se i plodljivost mu se za mnogo godina uništiti; ne može da ne mari za to, hoće li koja ciela obćina plaćanjem prekomjernih troškova za razgodu ljuto postradati. ne može da ne mari za to, hoće li osnovnom pologom veći dio učestnika za cielo i u velike na kvaru biti, dočim bi se drugi dio preko mjere okoristio, bilo da ta kriva razdioba polieže od neznanja bilo od pristrandosti, mita i dr. Zaman bi se vlada u takovih slučajevih tim izpričavala, da su tobože učestnici sami krivi, budući niesu na svoje pravo pazili, ili što su možda promašili rok i t. d. Druga je to stvar, kad se radi o zatoru pojedinaca ili o zatoru cielih obćina ili bar većega broja posjednika. Zakonodavstvo i vlada ne bi mogli podnositи prigovore javnosti, i morali bi ne obziruć se na pravno stanovište već samo s političnoga razloga odrešito pristraniti opisane nepodobštine.

Razlikujemo upravljujuće (k jednu odlučujuće) i izvršujuće organe. Prva su glavna ili zemaljska, a druga posebna ili mjestna povjerenstva.

a) Glavno ili zemaljsko povjerenstvo.

I g. Veseli veli u svom spisu na str. 62., da je nužno postaviti za taj posao posebne organe, te s toga neka kod politične zemaljske oblasti za razpravljanje svih posala te ruke ustroji poseban od odličnih vrstaka sastavljen (kraški) odjel. Još dalje posije sjevero-njemačko zakonodavstvo, koje je svagdje već u prvi mah postavilo glavna povjerenstva, a ova su imala samostalno ne samo uporavljati provedbu, te postavljati mjestne organe, za tim upućivati ih i nadgledati, već i odlučivati o

porodivših se razprah, izpitivati i dozvoljavati razgodaće osnove, te ustanovljivati i poput oblasti naredjivati sve, što treba, da se provede razgodaći postupak.

Nuždno je, da se i u hrvatsko-slavonskoj krajini postavi što više samostalno zemaljsko ili glavno povjerenstvo za razgodbu i zagajivanje Krasa već s toga, što ima i sudbene poslove obavljati u mnogovrstnih razprah medju različitim občinama te medju pojedinimi občinari ili posjednici zemlje, štono im se nije moći ukloniti na razgodaćem postupku. Kad bismo hteli uputiti takove razpre na obične gradjanske sudove, to bi po svem dosadašnjem izkustvu stvorili već u prvi mah pregleme zapreke brzom i gospodarskim potrebam povoljnoum obavljanju toga posla.

Ne sumnjamo, da će „kraškomu odjelu“ politične zemaljske oblasti u dielomice na vojničku ustrojenoj krajini zemaljski glavar biti u velike u pomoć, ta baš sadašnji vojnički glavar zapodio je odlučnim i razboritim te isto toliko blagoumnim načinom izvedbu toga velikoga nauma. Pak bi ipak samo po takovu zemaljskom glavaru samostalno ustrojeno te izdašnimi sredstvi providjeno glavno ili zemaljsko povjerenstvo, ničim ne odvislo od zemaljske oblasti te imajuće jedino baviti se razgodbom i melijoracijami, velikom djelu osseguralo onu neprekidnost, bez koje mu nema uspjeha. Da li će zemaljski glavar biti k jednu predsjednikom glavnoga povjerenstva, ili će tomu povjerenstvu tko drugi biti glavom, to mi se ne čini toliko važno, samo ako ne bude „odjelom“ zemaljske oblasti i ako činovnici toga povjerenstva ne budu morali raditi pri zemaljskoj oblasti te tako prečesto zanemarivati svoju veliku zadaću, kako se već glavi zemaljske oblasti svidi, da je ovaj ili onaj posao preči.

b) Posebna ili mjestna povjerenstva.

Ako je već uprava zaplodjivanja Krasa i razgoda, koja joj je uvjetom, neka posebnost, kojoj treba osobita nauka, i gdje se počinjene pogreške pretežkim posljedicami osvećuju, onda se to još većma mora tvrditi o neposrednoj izvedbi. Ne možemo nikako zahtievati od običnih oblasti, bili to sudovi ili upravne oblasti, da na čisto izvode, što je pravo i koliki je čiji posjed, da prikupljuju obaviesti o radjajućih se pravdah, da *

vode mnogobrojne razprave, da procjenjuju zemlje, koje se imadu odkupiti, usglobiti i dr., da sgotavljaju nacrt pologe i osnovu razgodbe, te da ju napokon izvode; jer bi se ti poslovi uz običnu dnevnu službu smatrali samo tegobnom uzgredicom, a kamo li, da se takvi činovnici odlikuju ruzboritošću, uztrajom i blagoumjem. Nipošto se pako razgodba ne bi mogla povjeriti samim obćinam.

U cislitavskih zemljah bila je dosada povjerena razdioba občinskih zemalja samim obćinam, samo su upravne oblasti imale sgodimice sudjelovati ili si pridržati pravo dozvole, pak se je uz to naišlo na vrlo tužno izkustvo, jerbo je gospodarstvo, osobito pako šumarstvo tureno u nazadak za više generacija.

To nas izkustvo sili dakako i ovdje, da se prihvatimo sjeveronjemačkoga načina, kog se je valjanost toli odlično zasvjedočila, te da ustrojimo putujuća posebna ili mjestna povjerenstva, koja će imati obavljati razgodbu kod jedne obćine za drugom. Hrvatske obćine ne će još manje moći provesti te reforme, kada to ne mogu saske ni pruske obćine, gdje nitko drugi, već mjestna povjerenstva udešuju obću razdiobu i usglobu. Ima tuj mnogih jurističnih potežkoća te će u više njih trebati da sudjeluju juristično uvježbani sudeci ili upravni činovnici, a u drugu ruku ima se i šumska korist u velike namene uzeti, te pošto u krajini ima mnogih i u upravnoj struci uvježbanih šumarskih činovnika, kojim g. Veseli želi povjeriti i agrarno redarstvo, to bismo svjetovali, da se i valjani šumarski činovnici postave za mjestne povjerenike. Izim toga trebaju za premjera iznove podijeljenih zemalja mnogi mjernici, jerbo će premjera u smjer razgodbe valjati i namjesto katastralne premjere za porezni katastar. Mjernikom ili šumarskim tehnikom povjerava se takodjer redovito osnivanje putne mreže i drugi kulturni zadaci.

Ni u kojoj zemlji, gdje razgodbe istom započimljaju, nema na početku dosta organa, već ako je u kojoj susjednoj zemlji taj posao u velike napredovao te se odanle mogu dobiti uvježbani činovnici, kao što to primjerice sada biva u Hesen-Kaselu. U kraških je zemljah ta oskudica organa puno veća nego li drugdje; morat ćemo dakle u mjestna povjerenstva uvrstiti vrstake svake ruke, pravnike i upravne činovnike, šumare i

mjernike, koji će jedan drugoga obziruć se na različitu narav posala u pojedinih razgodbah nadopunjivati; u prvi mah bit će dapače nuždno sastaviti samo neka povjerenstva, možda na svem Krasu dva ili tri, dok se mlađe sile, pridieljene tim prvim povjerenstvom u pomoć, ne uvježbaju, da mogu samostalno poslovati. U velike je stalo do toga, da se pojedine prve razgode obave uzornim načinom, da se dakle podhvate najbolji vještaci. Kakove budu prve razgode, onakov će biti sav posao. S toga preporučujemo za prvi početak ono, što su udesili nje-mački razgodnici, da naime članovi glavnoga povjerenstva budu k jednu mjestni povjerenici, pa da ih samo kad i kad pozivaju na sjednice, koje će i onako u prvi mah biti vrlo riedke, a po tom bi i u glavnom povjerenstvu stekli zastupnikâ praktičnoga suda.

Zakonom od 8. lipnja 1871. ob odkupu služnosti udaren je, ma u prvi mah posve i nepotpunim načinom, temelj takovu ustrojstvu. Tim se zakonom povjerava dioba šuma (segregacija državnih šuma) u jednoj i drugoj krajini posebnomu središnjemu povjerenstvu, kojim neposredice upravlja glavno zapovjedništvo. Središnjemu povjerenstvu podredjena su u svakoj krajiškoj pukovniji mjestna povjerenstva, koja su imala izviditi i središnjemu povjerenstvu na odluku predložiti, kako da se podiele šume. Ta je odluka samo onda valjana, kad ju zastupstvo imovne obćine i glavno zapovjedništvo pod nagodbu prihvate; ako se ne postigne takova nagodba, onda sude izabrani sudci, kako se ima dieliti. Puno važnijemu i težemu dielu posla, naime svoj ostaloj razgodi, u različitim joj mahovih, niesu dorasla postavljena središnja i mjestna povjerenstva niti po obsegu njihova područja, niti po tom, kako su sastavljena. Jerbo u njihovo područje spadaju svi gore spomenuti razgodači poslovi, a i odlučivanje o razprah na mjesto političnih oblasti i sudova, te i stručno-tehnični zadaci, to bi se imala središnja povjerenstva (u kojih je sada samo jedan štopski častnik, jedan sudac i jedan šumski gospodar) uvrstbom sudskeh i političnih činovnika, te drugih stručnika obilatije ustrojiti, dočim je u drugu ruku ustrojbom mjestnih povjerenstva (sastojeći od jednoga predsjedajućega štopskoga častnika, jednoga sudca, jednoga šumarskoga činovnika i četiriju zastupnika imovne obćine) poslovanje pretromo; jedan je

mjestni povjerenik i jedan mjernik dosta, samo po koji put, kad treba, pozovu druge vještace (cjenioce, šumarske tehnike i dr.), a drugi posao obavljaju razpravljujući sa strankami, ili s njihovimi punomoćnici. Stranke se mogu upaćavati u razgodači postupak i tim podpunoma braniti svoja prava i svoju korist — obćeći svejednako s povjerenici, učestvujući na razpravah, uzirući — sve važnije diobene spisove te služeći se pravom reklamacije i tužbe itd.

U njemačkih zemljah osvjedočili su se, da je to najodličnije kulturno sredstvo, da je to najizdašniji način državne pomoći, kad se postave posebne razgodače oblasti; jer se tako premreži sve pomalo sva zemlja mrežom vjestih gospodarskih organa, jer su ti organi gotovo svagdje zavriedili častan spomen, te je njihova ne mala hvala, što su gospodarsku obrazovanost u narodu udomili te ugled i mogućnost vlade ukriepili. I taj razlog mnogo vriedi u naše doba i u zemlji, kakva je krajina.

3.

T r o š k o v i .

Vrlo je težko pitanje, kako da se smognu novčana sredstva, koja trebaju, da se izvede razgodba. U toli siromašnoj zemlji, kakva je krajina, ne smemo zahtievati većih trošaka ni od pojedinoga posjednika, ni od obćina tim manje, što poslijе razgodbe redovito sliede melijoracije, koje učestnike mnogo stoje. Ako bi se po smislu zakona ob ustrojbi imovnih obćina suvišak gore iz šumâ, koje će obćinam pripasti, imao prodavati dielomice i u smjer razgodbe, to ipak mora i država dopriniti još mnoge žrtve, ako hoće, da se taj posao ljudski izvede. Ide se tuj i za tim, da se ustali agrarски pravni red, a to je dužnost države i čim se taj red jednom tvrdo ustanovi, onda su tim odstranjeni ili bar u velike olakšani bezbrojni kašnji poslovi sudova i upravnih oblasti; ide se i za tim, da se kultura zemlje i porezna joj snaga na brzu ruku popne do visine, koje drugačije nikada ne bi mogla postići, a to je državni zadatak najveće pretežnosti, kojemu se nijedna država ne može dugo uklanjati. Prieka je dakle potreba, da država u to ime prinosi veliku pripomoć. Najpače ne smije se tvrdovati ni oklievati postavbom organa, koji će vještački obavljati taj posao.

Sreća je to po zemlju, što je previšnja milost vladareva rješitbom od 7. lipnja 1871. doznačiv prihode iz krajiških državnih šuma za investicije i za zagajivanje Krasa većim dielom već stvorila zakladu za to veliko djelo. Pošto će razgodići imati najprije oko toga nastojati, da se izlučba državnih šuma novimi zamjenami nastavi te boljimi po gospodarstvo usglobam, omedjbami i rješitbami služnosti i oključaka dokonča, to je u ruci tih organa, da si sami nabave sredstva za nastavbu svoga djelovanja. Da se udesi brza i sjegurna izvedba razgode i zagajivanja Krasa, bit će probitačno stvoriti od tih sredstva posebnu zakladu u smjer razgode i zagajivanja Krasa te doznačiti mu i druge prihode, primjerice globe, što će ih u razgodačem postupku dosuditi. Iz te zaklade valjalo bi ne samo organom davati dotaciju za izvedbu razgadjanja, kad bi se tom zakladom ljudski upravljalio, moglo bi se dapače subvencijami i predujmovi občinam namicati sredstva za kultivaciju občinskih pašnika, za zagajivanje i druge melijoracije. Uprava tom zakladom, bar pravo opredjelje, u što da se troše prihodi te zaklade, imalo bi se do stanovite medje dopitati glavnom povjerenstvu, koje bi se imalo stvoriti.

Ali i samim razgodbama, ako se stanu izvoditi, kako smo predložili, može se otvoriti obilato vrelo dotacije, koje bi drugim postupkom ostalo posve začepljeno i kojim se Niemci izvodeći iste reforme umješe u velike okoristiti, izlučiv naime iz ukupne sglobine zemaljskoga posjeda u občini, koji se je imao iznovice podieliti, stanovit ciepac zemlje. Te tako na sgodnu mjestu izlučene zemlje prodaju se namah, ili se prije doznačuju občini. osobito kad su blizu sela, a onda ih občina, čim se prilika desi, ili za novu naseobu ili drugačije sama proda. Tom kupovninom podmiruju se troškovi razgodačega postupka, što bi ih imale občine smetnuti. Takovim su načinom uzmoglo mnoge občine bez velika napora, bez ikakva nameta, što bi ga na pojedine občinare morali bili porazrezati, platiti velik dio trošaka a često i namaknuti sredstva za druge melijoracije.

4.

Zakonodavstvo.

Takov čudnolik sustav vrsti vlastništva, štono jedne u drugu zasiže, i kulturnih naredaba, kakve se u razgodačem

postupku predočavaju, te postavba posebnih organa za taj postupak može se dakako samo na temelju posebnog a zakona provesti. Mjesto posebnih specijalnih zakona preporučili bismo i ovdje sglobiti, dugim izkustvom prokušani i svejednako pravljeni zakon njemačkih zemalja o razgodbah, da bude ugledom, samo neka se s ekonomijskoga razloga u zakonodavstvu više pregledan i jedinstven priudesi. Takov će sglobit zakon bitno sadržavati one propise i zakonodavne udesbe, što ih je Veseli u svom spisu na strani 63. uz pismena *a* do *f*, te uz *h*, *i* i *l* nanizao, dočim bi ustanove uz pismena *g*, *k*, *m* i *n* imale doći u šumski zakon, a ono uz pismo *o* (dozvola bezkamatnih zajmova za obćine i posebnike) imala bi se drugim načinom izhoditi.

Okanjujemo se ovdje obilatijega razlaganja toga predmeta, jer već po zapovjedi austrijskoga ministerija za poljodjelstvo napisasmo spis: „Usglobljivanje zemalja, regulacija občinskih zemalja i odkup šumskih služnosti u Austriji i u Njemačkoj“, te u tom spisu predočismo načela i najvažnije ustanove različitih njemačkih zakona i njihov uspjeh, a skorih dana izniesmo na javu knjigu i u njoj objelodanismo zakonsku osnovu ob usglobljivanju zemalja, ob odkupu i regulaciji zajedničkih uživačih prava, stvorenu po tih načelih i upotriebiv spomenutu zakon, te uzev na um dosadašnje izkustvo a pridodasmo zajedno i osnovu provedbene naredbe uz nuždne obrazce.¹

Već smo po više puti pripomenuli, da zakonodavstvo u hrvatsko-slavonskoj krajini ima isto tako upotriebiti prokušano zakonodavstvo drugih naprednih zemalja, kao i na um uzeti osebitosti zemlje i stanovnika te u zemlji već postojeće zakone i institucije. Boljemu će vještaku od mene, koji poznaje te osebitosti zemlje i naroda, lako za rukom poći prilagoditi naše zakonodavne predloge tim osebitostim i nadonizat ih pravim oblikom već postojećim zakonom.

Svršujemo svoja sumavanja želeći živo, ne bi li vradi hrvatsko-slavonske krajine pošlo za rukom, da najprije stvori temeljne uvjete rješitbi velikog si zadatka: dobar zakon, te valjane, vješte i blagoumne organe za izvedbu toga zakona!

¹ Prvi navedeni spis izšao je na svjetlo u Beču iz državne tiskare g. 1873. a drugi, naime Peyrerova „regulacija napremica zemaljskoga posjeda“, izšao je Farsy-eyom i Frickovom nakladom u Beču g. 1877.

III. redovita glavna skupština hrvatsko-slavonskoga šumarskoga družtva.

(Držana 20. listopada i sliedećih dana u slob. kr. gradu Križevcu u Hrvatskoj.)

U II. redovitoj glavnoj skupštini, držanoj 10. listopada pr. g. u Sisku, bje zaključeno, da se buduća glavna skupština sliedeće godine sastane u hrvatskom, na Krašu ležećem gradu Kraljevici. Nu medju tim nastala okupacija Bosne, pa onda od državnoga šumarskoga družtva u Beču za god. 1879. projektirana zajednička kraška skupština bje uzrokom, što su se od naših družtvenih članova do 6. kolovoza 1878. samo šestorica prijavila za ove godine odredjeno skupište Kraljevicu i za u isto doba predmnievanu krašku skupštinu. To je ponukalo upravljujući odbor hrvatsko-slavonskoga šumarskoga družtva, da je za 22. rujna 1878. sazvao vanrednu glavnu skupštinu u Zagreb, koja je takodjer obzirom na pomenute okolnosti jednoglasno zaključila, da se III. redovita glavna skupština mjesto u Kraljevici u Sisku, eventualno u Belovaru drži, te bude s toga izabran mjestnim poslovodjom ravnatelj kr. šumarskoga i ratarskoga učilišta u Križevcu, gospodin Vlastimir Vichodil, a zamjenikom mu kr. županijski nadšumar gosp. Jakov Furlan. Uzprkos svoj revnosti i uskoravanju mjestnoga poslovodje nije bilo moguće odrediti rok za obdržavanje skupštine prije od 20. listopada i sliedećih dana, što je obzirom na naše mjestne klimatične odnošaje prilično već kasno bilo. Oba prije pomenuta gospodina uz sudjelovanje više Križevcu obližnjih šumara sastaviše sliedeći program :

Poziv i program za III. redovitu glavnu skupštinu hrv.-slav. šum. družtva,

koja će se dne 20., 21. i 22. listopada 1878. u Križevcu obdržavati.

Dne 20. listopada u 11 sati prije podne dolazak u Križevac, u gostionici „k Zrinjskomu“ pozdrav po gospodinu mjestnomu poslovodji; u jedan sat zajednički ručak. Popodne pregleđavanje kr. gospodarsko-šumarskoga učilišta.

Dne 21. listopada izlet družtvenih učestnika u pobliže ležeće šume kralj. šumskoga ureda u Belovaru, u šume križevačke eventualno gjurgjevačke imovne obćine; povratak učest-

nika s izleta u Križevac eventualno uvratak u Belovar. Na večer družveno pogovaranje.

Dne 22. listopada razprava sljedećih predmeta:

1. Strukovne razprave:

1. Koju nam korist pružaju uzglobljene šume (obćinske šume i šume imovnih obćina) napram razdieljenim šumam glede šumske uprave?

2. Da li je dioba segregiranih obćinskih šuma sa narodno-gospodarstvenog a napose pako sa šumarskog stanovišta u Hrvatskoj probitačna ili ne?

Izvjestitelj: gospodin nadšumar Bogoslav Hajek.

Nuzivnjestitelj: gospodin Virgil Malin.

II. Administrativne razprave:

1. Izvještaj o dieovanju družtya tečajem godine 1878.

2. Pregledavanje družvenih računa.

3. Izpitanje zaključnog računa od 1877. i proračun za 1879.

4. Izbor članova za popunjenoje upravljačeg odbora.

5. Predlozi, koje učestnici slobodno stavljati mogu.

Poslije podne banket na razstanku. Na večer dne 22. ili pako u jutro 23. listopada odlazak učestnika skupštine kući. Radi obalenja vozarine na željeznicah i parobrodih obratio se je ovaj upravljači odbor na dotične zavode posebnom molbom, te će o posljedku p. n. gg. članovi i učestnici skupštine u domaćih javnih glasilih još pravodobno obaviešteni biti.

Priležeća izkaznica neka se na zahtjev dotičnim činovnikom obćila pokaže.

U Zagrebu, dne 6. listopada 1878.

Za upravljači odbor hrv.-slav. šumarskoga družtva:

Predsjednik:

Mijo Urbanić,
c. kr. nadzornik krajiških šuma.

Tajnik:

Vojtjeh Sandtner,
c. kr. šumar.

Prem je taj program za naše šumare veoma zanimiv bio, to je moralo ipak mnogo njih već unaprijeđ svoju odsutnost od skupštine izpričati, i to radi silnih službenih posala s naputnicama na drva, koje su baš u najboljem tieku bile. Toga radi nije bilo žalibože ni misliti na mnogobrojan posjet, pa i samo

nebo, kanda nezadovoljno kasnim obdržavanjem naše družtvene skupštine, lievalo je prije 20. listopada kao iz kabla, a Sava i Drava razliese se po svojem običaju.

Nadodje 20. listopad, tmasti oblaci razpršise se po širokom nebu, a sunaše granu opet jednom nagoviestajuć liep jesenski dan, pa u toj nadi odlučio se je zaista mnogi šumar i u zadnjem času na put u Križevac. Ova odluka nije ostala nenagradjena; jer na križevačkom kolodvoru očekivaše družtvene članove mjestni poslovodja g. Vlastimil Vichodil i profesori kr. šumarskoga i ratarskoga učilišta. Izrukovanvi se s pomenutimi srdačno, uputiše se svi zajeduo na pripravljenih kolih u grad Križevac, te odsjedoše u svratištu „k Zrinjskomu“, gdje već prije iz okolice križevačke nadošli šumari nove pridošle drugove najsrdačnije i upravo po šumarski pozdraviše. Predpodne prodje u ugodnom strukovnom i prijateljskom razgovoru, a o podne sastadoše se drugovi i prijatelji šumarske struke za veselim stolom, te se pozabaviše tako najugodnije do 3 sata poslije podne. Od mnogo brojnih tom prigodom izrečenih zdravica, vriedno je spomenuti onu našoj domovini Hrvatskoj, rodoljubivom gradu Križevcu, koji nas je onako gostoljubivim načinom primio, našoj liepoj šumarskoj struci i t. d. Jedino iz želje, da se kratki još preostali časovi drugim još duševnim i koristnim načinom sprovedu, podigne se sada liepo družtvo, te podje, vodjeno g. mjestnim poslovodjom, da razgleda snažni i nade puni domaći šumarski zavod. Svim, koji su ovaj zavod prvi krat ugledali, dopade se osobito u njem vladajući red i čistoća. U ravnateljskoj sobi nalazeća se zavodna knjižnica mogla se je samo u kratko pregledati, nu sva najnovija šumarska i gospodarstvena djela, koja se u istoj nalaze, dokazivahu nam, da njom upravlja vješta zaista ruka g. profesora Hlave.

Iz ravnateljeve sobe uputiše se sva gospoda u anatomičko-fiziologički kabinet, a predstojnik istoga, g. prof. Ubl preuze umah ulogu vješta čičerona. Iz ove veoma liepo uredjene sbirke vriedno je osobito da se spomenu:

Primjeri pojavljenja bolesti kod marvinske pošasti. Umjetno izvedena imitacija svih mogućih uda različitih domaćih životinja, spotvoreni živinski organi života i dihanja, srce, pluća, mozag, mišice, grkljan, lubanja uši i oči. Više kostura domaćih životinja, primjeri u sadri konjskih nogu zajedno s podkovom.

Nadalje riedka sbirka različitih starih začetaka teleta, više dvoživaca u bocah sa žestom.

Osobitu pozornost pobudjuje takodjer sbirka najrazličitije priredjenih podkova iz svih zemalja koli za konje, toli i za goveda. Napokon nalazi se tuj liepa sbirka liepo izradjenih fotografija raznih životinjskih pasmina i njihovih mješovitih parenja. U kratko, oko nestrukovanjaka, a osobito pako svakoga strukovanjaka toliko nadje tu zanimiva, da se lahko pojmiti može, što su se svi posjetitelji veoma težko razstali s tom sbirkom.

Vrieme bijaše žalivože prekratko, a da se sve ljepote i zanimivosti ove sbirke dovoljno i točno pregledaju, te je mnogi od nas zaista u sebi odlučio bio, da će kod bližnje prilike istu sbirku još jednom i točnije pregledati. G. prof. Ubl znao je svojim zanimivim predavanjem i obširnim tumačenjem kratak boravak u njegovom kabinetu veoma ugodnim stvoriti, te mi ne možemo s manjega, a da mu na ovom mjestu još jednom našu zahvalnost ne izrazimo.

Po redu bude sada pregledan matematičko-tehnički kabinet, po kojem nas je vodio njegov predstojnik g. prof. Kružić. U oenologičko-pomologičkom kabinetu pozdravi nas predstojnik istoga g. prof. Kontak, u naravoslovno-historičkom predstojnik istoga g. prof. Potočnjak, u kemičkom laboratoriju i gospodarstvenom kabinetu predstojnik istoga g. prof. Vavra, dočim nas je po šumarskoj sbirci predvodio predstojnik istoga odjela g. prof. Hlava.

Moj bi se izvještaj predaleko otegnuo, kad bi se upustio u točno opisivanje svega, što sam video, a k tomu nisam mogao točno pregledati bogate sbirke u toli kratko vrieme, pa ako sam s toga u sliedećem sastavku svih najznamenitijih sabranih predmeta mnogi liepi komad mimošao, to će mi se moći blagohotno oprostiti.

Unlazeć u šumsku sbirku, paslo nam se oko na liepo poređanih po zidu odsjecih različitih naših domaćih i kod nas udomljenih vrsti drveća, a uza nje nizale se pomoću sprave za ugladu od istoga drveća priredjene drvene stvari. Način proizvadjanja uvidio se iz nedaleko ležećih modela različitih strojeva. Iz tehnologije vidjesmo tuj primjerke sprava za ugljanje, dobivanje smole; osobitu pozornost pobudio je posebni priredjeni stroj za vezanje osušene trieslovine. Od šumske sprave

nije bilo tuj samo svakojakih svrdla za biljke, željeznih lopata i t. d., već i mali plug za sijanje, dočim je lov bio zastupan po različitim načinima lovljenja, među kojima i košara za jastreba s bielim golubom. Celi utisak ove, po šumarski zavod toli važne sbirke bijaše nekako manjkav; jer kad pomislimo, koliki su svršeni šumarski pitomci zavod ostavili, to se moramo i nehotice čuditi, zašto se šumarska sbirka napravila ostalim tako siromašna pokazuje. Kad bi se samo deseti dio nekadanih šumarskih pitomaca zanimalo za zavod, na kojem je svoje prvo šumarsko izobraženje dobio, to bi on morao u svojoj praksi 100 krat priliku naći, da obogati kojim dragocjenim komadom šumarsku sbirku u Križevcima. Manjkavost šumarske sbirke na hrvatskom zemaljskom šumarskom učilištu ne laska puno domaćim šumarom, a još manje nekadanim pitomcem te škole. Pogledajmo sbirke inih šumarskih učilišta po Austriji, pa ćemo se zaista postiditi, da šumom najbogatija krunovina Hrvatska posjeduje tako — sbilja se mora reći — siromašnu i neznačnu sbirku. U novije doba govori se mnogo o rodoljubljui koječem drugom; mi šumari možemo ga najbolje očitovati tim, ako budemo nastojali sbirku hrvatskog šumarskog učilišta takovim načinom pomnožati, da se ne budemo morali žacati, kad ju budemo sa sbirkama inih šumarskih zavoda prispolabljali. U prvom redu moraju se iz svojega nerada trznuti svršeni pitomeci i sa zahvalnom uspomenom na nauk u zavodu dobiveni brinuti se za svoje mладje drugove tim načinom, što budu pomoćna zavodna učila pomnožavali. Nadalje moralo bi ravnateljstvo šumarskog učilišta razaslati poziv javno na sve hrvatske šumare, u kojem bi se isti pozivali, da upotrebe često im pruživšu se sgodu za obogaćenje šumske sbirke, te da se tako s malim trudom učine zaslužnimi za domaću zelenu struku. Upravljujući odbor hrv.-slav. šumarskoga društva rado će taj poziv ravnateljstva u svojem društvenom glasilu, čim većma bude moguće, razsiriti. Možda je već moja čedna opomena mojim drugovom i pitomcem križevačkog zavoda dovoljna, da potakne iste na izdašan rad u pomenutom smislu, a u tom slučaju biti će moj uspjeh i opet na čast hrvatskim šumarom.

Ja mislim, da ću mnogim mojim strukočnim drugovom ugrediti, ako mojemu izvještaju o našoj III. glavnoj skupštini dodam i kratak opis o našem domaćem križevačkom šumarskom i gospodarskom učilištu.

Učilište ovo ustrojeno je g. 1860., a preustrojeno g. 1877.; zavod je zemaljski, koji je podčinjen kralj. dalm.-hrv.-slav. zemaljskoj vlasti u Zagrebu, te sastoji od višega i nižega odjela.

Zadaća je višemu odjelu, da teoretički i praktički naobrazi mladiće u struci gospodarskoj i šumarskoj tako, da uzmognu gospodariti na imanjih, ili će uzimati dobra u zakup ili pako obnašati službu kod uprave imanja; šumari pako obavljati će službu kod države, vlastele ili obćina.

Nižemu odjelu ili ratarnici je zadaća, da se u njoj odgoje i naobraze mladići osobito seljačkoga stališa za valjane seoske gospodare ili za nadvornike kod vlastele.

A) Viši odjel.

Na višem odjelu traje nauk za slušatelje gospodarstva ili šumarstva 3 godine, za obe struke pako 5 godina.

Tko želi biti primljen na viši odjel, mora dokazati, 1) da je navršio 15 godina dobe svoje; 2) da je dobrim uspjehom svršio IV. razred gimnazije ili realke. U pomanjkanju toga moraju se slušatelji, dobivši dozvolu kr. zemaljske vlade, podvrći prijamnomu izpitu.

Redoviti slušatelji slušati će sve predmete, a vanredni koje si sami izaberu; ovim potonjim treba toliko predznanja, da mogu razumjeti odnosno predavanje predmeta.

Dotičnici imadu se prijaviti ravnatelju zavoda, pa naznačiti roditelje ili skrbnike, njihovo zanimanje i boravište i predonesti krstni list i školsku svjedočbu od zadnjega poljeća.

Školska godina počima 1. listopadom, pa je razdijeljena na 2 poljeća.

Slušatelji višega odjela redoviti i vanredni plaćaju 20 st. naukovine za svaku godinu u 2 polugodišnja obroka unapred.

Vrli i siromašni redoviti slušatelji mogu biti od naukovine oprošteni.

Predmeti predavanja kao i naukovna osnova opisana je u školkom izviešću zavoda.

Sredstva obuke teoretičke i praktičke jesu:

1. Zavodske sbirke i to: prirodoslovni, fizikalni, matematičko-tehnički, gospodarski i šumarski, fiziološko-anatomički, pivničarski i pomologičko-oenologički kabinet.

Osim toga imade zavod kemički laboratorij sa lučbeno-tehnološkim kabinetom.

2. Knjižnica.

3. Zavodsko dobro, na koje spada:

kućni prostor i dvorište	\mathcal{H}_a	1.89
vrt i sadilnjaci	"	7.92
voćnjak i šljivik	"	7,76
oranice	"	65.00
livade	"	60.37
pašnjaci	"	5.86
vinograd	"	1.72
krupnogorica	"	99.47
sitnogorica	"	15.71
neplodno (putevi, šikarje itd.)	"	4.57
Skupa . \mathcal{H}_a		270.28

Stoka svake vrsti, sbirka ratila, orudja i raznih strojeva, kolarnica, kovačnica, sirarnica itd.

4. Poučna putovanja na gospodarstva privatnih posjednika.

B) Ratarnica.

Ratarski učenici dobivaju u ratarnici uz stan i hranu podpunu obskrbu. Nauk traje tri godine.

Osim strukovnoga podučavanja u školi upotrebljavaju se ratari kod svih gospodarskih radnja. Polag potrebe otvoriti će se i posebni tečaji za vrtlarstvo, vinarstvo, ladanjsko živinarstvo i za lugare. Predmeti i naukovna osnova proglašuju se u školskom izvješću.

Ratari uzdržavaju se ili o trošku obćina na temelju posebnih zaklada uz godišnji prinos od 120 st. ili o trošku krajiškoga erara od 170 st., ili o trošku zemaljskom ili privatnika.

Za izpravnjena mesta ratarskih stipendija razpisuje se prije izmaka svake školske godine natječaj.

Da se tko priuvi u ratarnicu, treba da je navršio 16. godinu života, da je zdrav, kriepak, endoredan, i da je dobrim uspjehom svršio pučku školu. S toga valja doprinesti: krstni list, školsku svjedočbu, izvadak iz gruntnovice, liečničku svjedočbu i privoljenje roditelja ili skrbnika.

Školska godina počinje 1. listopada.

O jednogodišnjoj dobrovoljnoj službi slušatelja višega odjela u c. kr. vojski valjaju postojeći propisi.

Nastavni jezik na višem i nižem odjelu je hrvatski.

Iz ovoga vidi se, da je šumarsko i gospodarstveno učilište u Križevcu dovoljno svimi mogućimi pomoćnimi učili providjeno, te da će svi oni slušatelji, koji su svoje naukovno vrieme dovoljno upotriebiti znali, a izstupom iz zavoda svoje nauke ne zaključili, postati u svakoj struci, bilo u šumarskoj ili gospodarstvenoj zbilja vještaci.

Nadajmo se, da će se s nedavno obavljenom reorganizacijom, kao što i s pomnožanim brojem učiteljskih sila, naš zemaljski zavod moći uzporedit ostalim sličnim zavodom Austro-Ugarske.

S takovom željom ostavismo pod večernji sumrak, izrazivši zahvalu prije još jednom svoj gospodi profesorom na njihovoj uslužnosti, s kojom su nam ljepote svojega zavoda kazivali.

U svratištu „k Zrinjskomu“ sastade se opet na večer cjelokupno društvo, da se ugodnim načinom porazgovori, pretresujući, što je danas vidilo.

U jutro 21. listopada uputiše se napokon društveni predsjednik s mjestnim poslovodjom i društvenim tajnikom gospodi kr. vel. županu i načelniku, da ih na skupštinu, koja je bila u 9 sati uređena, najučtivije pozovu.

Prije 9 sati napuni se već gradska vjećnica, koju je slavno zastupstvo grada Križevca hrv.-slav. šumarskomu društву za obdržavanje skupštine najprije ustupilo bilo, slušatelji šumarskoga i gospodarstvenoga učilišta, dočim su društveni članovi na priredjene stolice posjedali. Prisutni pak o bijahu slijedeći:

U ime upravljačeg odbora: predsjednik g. Mijo Urbanić, c. kr. nadzornik šuma.

Društveni tajnik: c. kr. šumar Vojtjeh Sandtner.

Odbornik: g. ravnatelj šum. učilista Vlastimir Vichodil, ujedno kao mjestni poslovodja.

Kao zamjenik mjestnog poslovodje: kr. županijski nadšumar g. Jakov Furlan.

Kao perovodja i ujedno izvjestitelj: g. nadšumar Virgil Malin; kao referent: g. nadšumar Bogoslav Hajek.

Nadalje pravi članovi.

G. kr. županijski nadšumar Bouček iz Rieke (Primorje).

G. nadšumar Mijo Radošević iz Vinkovaca (Slavonija).
" kr. šumarnik Edmund Wiethe,
" " šumar Hotovi,
" " šumar Lakser,
" " Zobundjia,
" " Šklebar,
" " Agjić,
" " Ceboci,
" županijski šumar Demetrović iz Jaske.

Profesori kr. šumarskoga zavoda:

G. dr. Köröškenji,
" Dragutin Hlava,
" profesor Ubl,
" " Vavra,
" " Potočnjak,
" " Prugovečki,
" " Trumer,
" " Kontak,
" " Kružić,
" " Lejer,

" pristav Heimrle i napokon više od 40 slušatelja križe-vačkoga zavoda.

Kao gost i ujedno kao zastupnik novinstva bijaše, kao što i prijašnje tako i ove godine, urednik trgovackoga lista za šumske proizvode iz Siska g. Fanto.

Točno u 9 sati unidje u gradsku vjećnicu kr. veliki župan velem. g. Lazar Davidović praćen g. načelnikom Ferdom Bubanovićem. Pošto su oba pomenuta gospodina ustajanjem sa sjedala pozdravljeni bila, otvoriti mjestni poslovodja i ravnatelj kr. šumarskoga učilišta u Križevcu, g. Vlastimir Vichodil, skupštinu slijedećimi rieći:

Štovana skupštino!

Videć Vas toli mnogobrojne sakupljene, ne mogu ino, a da ne izrazim nad tim svoje veselje; ujedno pako osobita mi je čast kao mjestnomu poslovodji, pozdraviti sve sakupljene članove hrvatsko-slavonskoga šumarskoga društva.

Što se tiče napose današnje naše skupštine, to moram osobito iztaknuti, da je naša skupština uzprkos kasnoj go-

dišnjoj dobi i uzprkos nepovoljnemu vremenu ipak veoma dobro posjećena. Ja vidim medju Vami članova iz svih krajeva naše domovine; ne samo šumare iz Hrvatske već i iz Slavonije i vojne krajine, pače i iz dalekoga primorja dodjoše dru-govi, ne bi li svojim mnjenjem i znanjem doprinesli našemu šumarskomu družtvu za dobrobit naše zelene struke, za dobrobit naroda i zemlje.

Vesela srca otvaram s toga III. redovitu glavnu skup-štinu hrvatsko-slavonskoga šumarskoga družtva, te ujedno čest mi je zamoliti g. družtvenoga predsjednika Vrbanija, da izvoli predsiedati i rukovoditi našu skupštinu. Osvjedočen sam, da ne će naše nastojanje oko napredka liepe zelene struke u našoj domovini uz takovo rukovodjenje bezuspješno biti. Ja Vas s toga još jednom pozdravljam sa najsrdačnjim: Živili!

Družtveni predsjednik g. Vrbanija progovori sljedeće:

Moja gospodo!

Gostoljubivost slob. kr. grada Križevaca prinuka me, da vas u njegovih zidinah najsrdačnije pozdravim; pošto sada III. redovitu glavnu skupštinu hrvatsko-slavonskoga šumarskoga družtva otvaram, molim g. perovodju nadšumara Virgila Mallina, da pročita predani mu izvještaj upravlju-ćega odbora o družtvenom radu g. 1878.

Izvještaj

o radu upravljućega odbora hrvatsko-slavonskoga šumarskoga družtva godine 1878.

Visokoštovana skupštino!

Pošto je razlog, zašto se naša ovogodišnja glavna skup-ština mjesto u Kraljevici u Križevcima obdržaje skoro svim poznat, to ne obaziruć se na to, započimamo odmah naš speci-jalni izvještaj s očitovanjem o stanju naših družtvenih čla-nova.

Stanje družtvenih članova.

Polag imenika, što ga pri ruci imamo, brojilo je hrvatsko-slavonsko šumarsko družtvo koncem godine 1877.:

2 začastna člana,
34 podupirajućih članova,

259 pravih članova,

116 predbrojnika.

Od ovih izstupiše svojevoljno gg. pravi članovi: Julij Sapper, c. kr. um. šumarnik; Eduard Malbohan, c. kr. nadšumar; Eugen Dobias, c. kr. šumar; Gustav Riedler, Robert Schwarzenfeld, Gejza Horvat, Franjo Pfeifer, Robert Fischbach, Nikola Jasika, c. kr. šum. vježbenici; c. kr. povjerenik za procjenu šuma van der Hoop, posjednik Mirko Cernek, lugar Petar Stanković, Franjo Pribanić, šumarski akcesista i Turković.

Po §. 10. društvenih pravila bjehu izbrisani pravi članovi, šumari: Dušan Ceboci, Josip Polaschek, Ivan Glückselig, Ante Maržan, Lavoslav Fichtner, Eugen Karafiat, Julij Bissel, pa onda lugari Marko Kordić, Gjoko Prelić, Stjepan Zubović, Aksentija Banovčanin, Petar Milohnoja, Dragutin Nikić; napokon podupirajući članovi gg. Mijo Jagodić, Vjekoslav Blažić, Josip Ciotti, Adolf Jung, B. Mauthner, Kosta Mirković, K. Plavšić, Jovo Raić, Engelbert Tomerlin, Josip Tomac i Krunoslav Andrašević.

Umrieše od pravih članova nadšumar Josip Pokorny i lugar Franjo Pavelić.

Društvu na novo pristupiše kao podupirajući članovi:

II. banska imovna obćina sa godišnjih	for.	10
Križevačka " " "	"	5
Zemaljski glavni grad Zagreb sa godišnjih	"	10
Grad Križevac sa godišnjih	"	9
" Osiek " "	"	6
" Karlovac " "	"	6
" Senj kao utemeljitelj sa godišnjih	"	20
Zastupnik rudničke družbe u Trgovih, gosp. Eduard Mulley sa	"	7

Kao pravi članovi gg. nadšumari: Rudolf Križek iz Gline i Franjo Červiček iz Nochoda u Českoj; šumari: gg. Aleksa Schulz, Josip Meckel, Josip Szeysz, Eduard Danielić, Dragutin Czihak, c. kr. šum. vježbenik, August Ružička, protustavnik Jovo Čučković i upravitelj ruda Lavoslav Kuttler.

Kao predbrojnici: g. nadšumar Ante Urban; lugari: Adam Paić, Mile Kasumović, Dane Zubčić i Nikola Bilović.

Društvo je po tom brojilo:

začastnih članova	2,
podupirućih članova	29,
pravih članova	243 i
predbrojnika	111.

U proračunu za godinu 1877. bje preliminirano:

za redovite primitke for.	1761.48
za izdatke	" 1474—

Polag priležećega konačnoga računa unišlo je	
faktično	for. 1694.65
a izdalo se je	" 1430.53
Preostaje po tom ostatak u gotovu .	for. 264.12

Prama godišnjemu proračunu pokazuje se dakle tim, da je manje unišlo za for. 66.83

Pošto je pako više članova družtvu pristupilo, nego što se je to izprva u proračunu uzelo bilo, to se zaostatak tim znatnije pokazuje, a to su najavljeni ali neuplaćeni podupirajući prinosi	for. 60.—
u zaostateih pravih družvenih članova	" 161.—
od predbrojnika	" 22.50
Ukupno .	for. 243.50

Za ove pokazane zaostatke opominjao je upravljajući odbor opetovan, nu na te opomene nije se nikada ni odgovorilo; dužnikom poslane pouzetne karte nisu bile od adresata ni primljene, već natrag vraćene, a izstup iz šumarskoga družtva nije bio niti ustmeno niti pismeno najavljen. Takodjer predbrojnici ne priznavaju svoje zaostatke, te ih tako tumače, da su se oni htjeli samo na pol godine predbrojiti; pošto se pako ova okolnost nije nigdje predvidila, t. j. nije izrekla, da li se može dopustiti polugodišnja predbrojka na družveni list ili ne, to će se i ova svota morati smatrati kao neiztjeriva, tim više, kad pomenute tražbine većim dielom glase na imena lugara, koji su dielom odpušteni, dielom umirovljeni. U obće uzeto, može se svota u točki 1. i 3. kao sasvim, a svota u točki 2. kao većim dielom neiztjeriva označiti i tako, da se od svih ovih za g. 1877. izkazanih tražbina najviše 57 for. a. vr. kao pasiva za g. 1878. prenesti može. Svakako će imati štovana skupština konačno odlučiti o dalnjem postupku s ovimi zaostatci.

Ovaj preliminirani primitak umanjuje se doduše izstupom i brisanjem 11 podupirajućih, a 27 pravih članova, pa i napuštenjem nekoliko predprojnika na drnžtveni list, nu taj manjak je više nego li izjednačen pristupom k družtvu novih podupirajućih i pravih članova, te bi primitak za 1878. mogao znamenito narasti, pošto je nastojanju družtvenoga tajnika poslo za rukom nagovoriti više tuzemskih i inozemskih tvrdka, čiji se proizvodi i tvornice na polju šumarskoga gospodarstva rabe, da upotriebe stupce družtvenoga glasila u svojem i u naših družtvenih članova interesu za uvrštenje, t. j. oglasivanje svojih tvrdka i fabrikata. Uz korist, koju u prvom redu naši družtveni pripadnici uživaju, da se naime upoznavaju s veoma solidnimi i vrstnim trgovackim i tvorničarskim tvrdkama, ima i šumarsko družtvo znatnu korist nenadanog dobitka, jer za uvrstbine g. 1878. unišla svota iznosi 264 for. 81 nov. a. vr., te se ovaj primitak neće valjda ni buduće godine umanjiti.

God. 1877. u družtvenoj blagajni preostalih 264 for. 12 nov.,
kao što i nenadano veći primitak tekuće godine, ponukali su
upravljači odbor, da ovaj novčani višak djelomice koristonošno
u zagrebačku štedionu uloži, a djelomice za utemeljenje šu-
marske družtvene knjižnice posveti, te su u tu svrhu od druž-
tvenoga tajnika i slijedeća šumarska djela nabavljena:

1. Kubiktafel od Danhelovskya.
 2. Einfluss der Wälder auf die Stromverhältnisse der Schweiz.
 3. Das forstliche Versuchswesen.
 4. Waldbestandestafeln od Feistesmantela.
 5. Waldwegbau od Stötzera.
 6. Waldverderber od Ratgeburg-Judeicha.
 7. Die mikroskopischen Feinde des Waldes od Willkomma.
 8. Forstbenutzung od Gayera.
 9. Waldbau od Gayera.
 10. Lehrbuch der Staatsforstwissenschaft od dra. Alberta.
 11. Der Forstwart od Heutschela.
 12. Kubiktafeln od kranjskoga šumarskoga družta.
 13. Forstschutz od prof. Hessa.
 14. Die Wälder Böhmens od Hevera.

15. Krankheiten der Holzgewächse od dra. Hartiga.
16. Die Douglasfichte und andere Nadelhölzer Nordamerikas in Bezug auf ihren forstlichen Anbau in Europa od dra. Bootha.
17. Die Taxation des Mittelwaldes od nadšumara Josipa Weise-a.
18. Anleitung zur Anfertigung forstlicher Terrainkarten od šumarskoga asistenta Cruga.
19. Leitfaden zur Durchführung von Commassationen und Regelung gemeinsamer Nutzungsrechte od c. kr. šum. katastr. procienitelja Schindlera.
20. Napokon 100 družtvenih svezaka českoga šumarskoga družtva počamši od njegovoga utemeljenja pa do ove godine, koje je česko šumarsko družtvo našemu družtu uz neznatnu cienu od 10 for. a. vr. prepustilo.

Badava priposlane su družtvu sliedeće knjige:

Vereinsorgan des österr. Reichs-Forstvereines.

- „ „ böhm. Forstvereines.
„ „ niederösterr. Forstvereines.
„ „ ungar. Forstvereines.
„ „ krainisch-küstenländ. Forstvereines.

Nadalje godišnje izvješće šumarske škole u Eulenburgu i kr. šumarskoga zavoda u Križevcih, te napokon šumarski listovi „Haj“ i „Waldhütte“.

Knjižnica hrvatsko-slavonskoga šumarskoga družtva broji po tom do sada 166 svezaka i knjiga.

U smislu zaključka glavne skupštine u Sisku bjehu za sjednice upravljančega odbora posebne prostorije najmljene. Ove družtvene prostorije uredile su se niže spomenutim pokućtvom i to:

1 stol na krila za	for. 12
1 stojaći pisaonik	„ 9
1 stavac za knjige	„ 5
1 ormara	„ 7
9 stolica	„ 27
1 stojeći klinčenjak za	„ 5
Svota . . . for.	65

Polag zaključka blagajničkoga dnevnika iznosi svota u blagajni današnjim danom 325 fr. 88 novč., pošto bi se do gođišnjeg zaključka samo razmijerno neznatna svota od po prilici 400 for. izdati mogla, a zaostatci pako za god. 1878. polag priležećega izkaza zaostataka 1602 for. 69 nov. iznose, to bi se prava družtvena imovina koncem t. g. sa 1528 for. 57 novč. označila.

Družtveni računi.

Za izpitivanje predležećih godišnjih konačnih računa za g. 1877. kao što i proračuna za god. 1879. neka izvoli štovana skupština odbor od 3 družtvena člana izabrati.

Ovo povoljno stanje družtvene blagajne odnosno imovinskoga izkaza nuka upravljujući odbor, da predloži štovanoj skupštini, da bi ova dosadanju predbrojnu cenu na družtveni list, u smislu o tom već u prvoj redovitoj glavnoj skupštini prihvaćenoga zaključka, primjerno snizila i to za prave članove, koji družtveni list u oba jezika dobivaju od 4 for. na 3 for., za one koji ga samo u jednom jeziku dobivaju od 2 for. na 1 for. 50 nov. Za predbrojnice i to za šumarske činovnike u mjesto 5 for. sa 4 for., za šumske zaštitne organe u mjesto 3 for. sa 2 for.

U godišnjem proračunu za 1879., koji će medjutim štovanoj skupštini na odobrenje predložen biti, uzete su u račun već ove polakšice, pa ipak pokazuje se preliminirani godišnji primetak na 2300 for., izdatak naproti od 1748 for., te preostaje po tom još uvijek višak od 561 for. a. vr.

Družtveni list.

Što se tiče družtvenoga lista, koji se po upravljujućem odboru uredjuje, to su se naši družtveni članovi osvjedočili, da smo mi u njem ako ne kakove senzacionalne članke, a ono ipak sastavke donašali, koji skrozimice iz pera naših domaćih šumara potiču, te mnogu liepu i praktičnu poduku sadržavaju, kakvu mi upravo u sadanjih šumarsko-gospodarstvenih okolnostih najviše trebamo; isti bo se osnivaju na izkustvih višegodišnje prakse u hrvatsko-slavonskih šumah. U kolike to vrednost našemu glasilu podiže, prepustamo cjenjenoj razsudbi naših družtvenih članova.

Najrevniji suradnici našega družtvenoga glasila bijahu slijedeća gospoda:

- c. kr. šumarnik i začastni član Tomić,
- c. kr. šumarnik Danhelovsky,
- c. kr. nadšumar Zikmundovsky,
- c. kr. nadšumar Pausa,
- c. kr. nadšumar Radošević,
- c. kr. šumar i družtveni tajnik Sandtner,
- kr. šumar Cerman.
- kr. profesor Hlava.

Kad nam je već ovo malo suradnika moglo toliko liepa i nova saabći, koli bogat sadržajem mogao bi tek naš šumarski list biti, kad bi nas i ostali družtveni članovi istim načinom podpomagali bili! Koliko blago izkustva imali bi tuj pri ruci, a kako izvrstan, zanimiv i bogat sadržajem bio bi naš družtveni list. Mi molimo s toga još jednom naše družtvene članove, da naš list ne samo materijalno već i moralno onako podupiru, kako bi jedino isti mogao ojačati i ugledan postati.

O radu odbora.

Prelazeć specijalnu radinost upravljujućega odbora, usudjujemo se najprije saobćiti, da je upravljujući odbor tečajem godine 1877. sedam, godine 1878. pako do danas šest redovitih sjednica držao. U ovih sjednica bijahu uz obične tekuće stvari još sliedeći važni zaključci stvoreni.

1. Priredjivanje manjih šumarskih putujućih sastanaka u šumah okolice zagrebačke, pozivajući i u blizini stanujuće družtvene članove.
2. Udioničtvovanje šumarskoga družtva na parižkoj svjetskoj izložbi. (Ovaj pako zaključak nije se mogao radi kratkoče vremena izvesti.)
3. Podizanje šumarskih sjemenih kontrolnih postaja.
4. Utemeljenje družtvene knjižnice.
5. Načrti šumskih sbirka.
6. Razpisane natječaje za sastavljanje djelâ u hrvatskom jeziku i uspjelih strukovnih razprava uz stanovitu cenu ili honorar.
7. Uglavljenje sveobće skupštine o Krašu svih tim šumskim pitanjem zanimajućih se šumarskih družtva.
8. Izraziti mnjenje u sporazumku s družtvenimi povjerenicima o nedostatcima šumarskoga zakona od godine 1852.

9. Izraziti strukovnjačko mnjenje kr. hrvatsko-slavonskej zemaljskoj vladi o uvadjanju uzgoja „gulenja hrastove kore.“

10. Isto o utemeljenju posebnoga, za hrvatske odnošaje primjerenoga djela o šumoznanstvu.

11. Zatraženje za državnu subvenciju koli od kr. hrvatske zemaljske vlade, toli i od c. kr. glavnog zapovjedničtva radi nasadjenja rastionika i cjepilnjaka, iz kojih bi se badava davale uzgojene biljke siromašnim obćinam i šumskim posjednikom u zemlji, a osobito na Krašu za ošumljenje, nadalje za utemeljenje hrvatske šumarske knjige, šumarske terminologije i t. d.

12. Nabavljenje družtvenih diploma i karta za članove.

13. Poziv na sve hrvatske gradove, da pristupe šumarskomu družtvu.

14. Posredovanje za dobavu dobra klicava u Hrvatskoj i Slavoniji dobivena šumskoga sjemenja uz čim jeftiniju cenu.

15. Prirediti sakupljanje novaca za obnovu Resselova spomenika u Ljubljani (pokojni c. k. nadšumar i izumitelj vijka na brodu.)

16. Nasaditi pokusalište za aklimatiziranje stranih šumskih stabala.

17. Izdavnnje hrvatskoga šumarskoga koledara.

Većina ovih zaključaka već se je djelomice izvela, dočim će se nekoji tek tiekom vremena ostvariti moći.

Napokon mislimo, da ne smijemo zamučati štovanoj skupštini, da je držanje družtvenih članova naprama družtvu dosada veoma pasivno bilo; osobito vriedi to glede uplaćivanja družtvenih prinosa. Po §. 7 družtvenih pravila imaju se godišnji prinosi u prvom godišnjem četvrtu svake godine uplatiti, nu ovoj dužnosti zadovolji jedva deseti dio družtvenih članova. Posljedica tomu jest neredovito izhadjanje šumarskoga lista, kao što i kasno izvadjanje po upravljućem odboru u interesu družtva prihvaćenih zaključaka. Bilo bi s toga veoma nuždno, da se dosadanji običaj, naime direktno pošiljanje družtvenih prinosa upravljućem odboru u Zagreb u toliko promjeni, da se sakupljanje prinosa na družtvene povjerenike ili ovlaštenike (upravitelje šumskih ureda) prenese, koji bi se tada imali brinuti za pravodobno sabiranje i pripošiljanje. Naravski, da ovo vriedi samo za onu gospodu družtvene članove, koji neprestano

obće s družtvenimi povjerenici ili opunovlaštenici. Ili bi mogla štovana skupština zaključiti, da se družtveni prinosi i predbrojke, kao što to biva kod inih šumarskih družtva uvjek početkom svake godine poštanskim pouzećem dizati mogu. Koji ovo pouzeće ne primi, imao bi se bezodvlačno iz imenika družtvenih članova brisati. Takodjer molimo štovanu skupštinu, da izvoli po svojih silah promicati osnovu šumarske sbirke, koje je upravljujući odbor družtvenom tajniku povjerio, te da pošiljanjem predmeta iz obsega vlastitog djelokruga istu tako umnože, da bude ne samo u zemljii znamenita, već da i postane bogatom izložbom domaćih šumskih proizvoda. U interesu našega domaćega šumarstva bilo bi vredno nadalje spomenuti, da bi naši gospodari svoje zalihe dobra šumskoga sjemenja stranom umanjili (unovčili), a stranom s drugim sjemenjem zamieniti nastojali. Kao što nam je svima poznato u Hrvatskoj i Slavoniji jest potreba šumskoga sjemenja veoma različita, te se mi moramo, da istoj doskočimo ili na tajde tvrdke obratiti ili mučno dati sakupljati množinu, dočim bi mogli u istoj zemljii potrebito sjeme ne samo znatno jevtinije već i od najizvrstnije vrsti dobivati, a uza to bi imali tu korist, što bi posjedovali od našega domaćega šumskoga drveća sakupljeno sjeme, koje bi za osumljivanje bez dvojbe probitačnije bilo. Hoćemo li mi stogod uspješna u tom smjeru za naše članove uraditi, to nam se mora još za dobe najaviti dotična potreba, kao što i slučajna zaliha razpoloživa šumskoga sjemenja. Gospodin družtveni tajnik, e. kr. šumar A. Sandtner kod e. kr. glavnoga zapovjedničta ne samo da će preuzeti na se posredovanje u uzajamnom izmjenjivanju zazličitog šumskog sjemenja, već će takodjer i unovčivati veće zalihe sjemenja. Nam na sjevern ležeće susjedne pokrajine dobivaju svake godine na 100, pače na 1000 mjerova sjemenja dielom od većih trgovina sjemenja, a dielom upravo od ugarskih ravnateljstva dobara, te plaćaju zo to znamenitu svotu. Zašto ne bi hrvatsko-slavonskomu šum. družtvu moguće bilo obratiti pozornost ovih trgovina sjemenja i susjednih (gospodara) šumogoga na naše sjeme, kad se i onako Hrvatska i Slavonija hrastovim Eldoradom austrijske monarkije nazivlje?

Kao što štovana skupština iz izvješća u obćenitih ocertih sadržanog uvidja, uradio je podpisani upravljujući odbor, premda

ne ima nikakovih plaćenih službovnika, sve moguće, što se je moglo samo od plaćenih činovnika u ovako kratko doba zahtevati. Prepuštajući sav naš drržtvu posvećeni rad cienjenoj razsudbi štovane skupštine, zaključujemo naše ovogodišnje izvješće sa trokratnim Živilim na svu p. n. gg. šumare i prijatelje šumarstva kao takodjer i na ostalu gg. učestnike naše skupštine.

Upravljujući odbor hrv.-slav. šumarskoga družtva.

Predsjednik:

V r b a n i ē.

Tajnik:

S a n d t n e r.

Izkaz

o zaostalih društvenih prinosih iz društvene godine 1877.
i 1878., i o faktičnom društvenom imetku.

Označenje dužnika	Za o s t a t e i z a		Ukupno		O p a z k a	
	1878.		1878.			
	for.	nv.	for.	nv.		
Prijavljeni ali neuplaćeni podporni prinosi pod u- pirućih članova	60	.	208	.	268	.
Tražbine od pravih članova	161	.	1100	.	1261	.
Dužni prinosi za pred- brojke	22	55	278	.	300	50
Za uvrstbine	159	69	159	69
Ukupno.....	243	50	1745	69	1989	19
Od ovoga moglo bi biti ne- utjerivo	186	50	200	.	386	50
Ostaje kao tražbina	57	.	1563	31	1612	69
Polag blagajničkog dnev- nika ima u blagajni...	325	88
Po tom ukupna društvena imovina.....	1928	57

Pristojbe za uvrstbine
utjerati će se djelomič-
tek krajem godine.

U Zagrebu, dne 19. listopada 1878.

Upravljujući odbor hrv.-slav. šum. društva.

Sandtner,
tajnik.

Pošto bje g. nadšumar Mallin izvještaj pročitao, zametne se kratka razprava, kako da se utjeraju zaostatci za g. 1877. i 1878., te bude napokon zaključeno, da se svi dužnici još jednom opomenu, pa ako ne bude ni to koristilo, da se u smislu §. 10. družtvenih pravila iz imenika članova brišu. Ostale točke glavnoga izvještaja budu na znanje primljene, a družtvenomu tajniku c. kr. šumaru Vojtjehu Sandtneru bude za njegovo uspješno djelovanje oko promaka družtvenoga jednoglasno votirana zahvalnica.

Predsjednik: Prelazimo sada na 2. i 3. točku programa: „izpitivanje družtvenih računa godišnjega zaključnoga računa za 1877. i godišnjega proračuna za 1879.“ Ja se usudujem predložiti, da se taj posao povjeri odboru od trojice članova, te predlažem za to gg. kr. šumarnika Wiethe-a, nadšumara Radoševića i šumara Laksera, koji će nas u svoje vrieme o tom izvjestiti. (Prima se jednoglasno.)

Predsjednik: Moja gospodo! Četvrta točka našega programa glasi: „naknadni izbori u upravljući odbor.“ Nu prije nego što se to obavi, usudujem se pročitati pismo c. kr. šumarnika Hugona Grunda, u kojem se isti na podpredsjedničtvu hrv.-slav. šum. družtva zahvaljuje.

Nadšumar Mallin: Ja mislim da će sveobču želju izraziti, ako g. predsjednika zamolim, neka bi on svojim uplivom g. Grunda sklonuo, da opet primi podpredsjedničtvvo. (Sveobče odobravanje.)

Predsjednik zahvali se na to u ime odsutnoga g. podpredsjednika na ponovno istomu izkazanom povjerenju, nu javi ujedno razloge, koji su c. kr. šumarnika g. Grunda prisilili, da se je na podpredsjedničkoj časti zahvalio, te bude po tom zahvala podpredsjednika sa sažaljenjem do znanja primljena.

Družtveni predsjednik: Moja gospodo! Nami je sada birati bivšemu g. predsjedniku dostojnoga zsmjenika, a ja mislim da će izpuniti svoju dužnost, ako predložim slavnoj skupštini kao takovoga kr. šumarnika i šum. izvjestitelja kod visokoga kr. zemaljskoga financijalnoga ravnateljstva u Zagrebu, gosp. Antuna Soretića.

Burnim Živio bude g. Soretić izabran podpredsjednikom, a g. družtveni predsjednik bude zamoljen, da istomu gospodinu to dojavi.

Družtveni predsjednik: Moja gospodo! Dojavljeni Vam već razlozi zahtjevaju, da se umjesto g. c. kr. šumarnika Grunda u upravljujući odbor zamjenik izabere.

Mjestni poslovodja Vichodil: Ja predlažem, da se isti g. šumarnik zamoli, da tako dugo još članom upravljujućega odbora ostane, dok ne bude iz Zagreba, kao što on očekuje, premešten, a u tom slučaju da se upravljujući odbor opunovlasti, da primi kao novoga člana upravljujućega odbora službenoga nasljednika g. šumarnika Gruda. (Prima se jednoglasno.)

Družtveni predsjednik: Moja gospodo! Polag programa dolaze sada eventualni predlozi pojedinih družtvenih članova na razpravu, te po redu prijavljenja ima rieč mjestni poslovodja i ravnatelj šum. zavoda g. Vlastimir Vichodil.

Vichodil: Moja gospodo! Usudujem se upozoriti Vas na onu točku posebnoga izvještaja, u kojoj se predlaže, da se predplata na družtveni list snizi. Ja do duše ne znam, kako je s primitci za list, nu toliko mi je poznato, da je ciena, koju plaćamo odviše visoka. Mislim s toga, da će trebati sasvim drugačije s našim družtvenim glasilom postupati. Gospodo! Kad smo izdavanje družtvenoga lista zaključili bili, kumovao sam ja tako rekuć tomu podhvatu. U koliko se siećam, spadaju našemu družtvu mnogi šumari, koji su hrvatskomu jeziku slabo ili vrlo malo vješti, te nisu mogli razumjeti hrvatski strukovni list. To je i bio uzrok, što se je zaključilo bilo izdavanje družtvenoga glasila u njemačkom i hrvatskom jeziku. Tim se je htjela pružiti dotičnim šumarom prilika, da se u hrvatskom jeziku podučavaju i usavršavaju, a tim bi mogli mi onda kasnije družtveni list samo u hrvatskom jeziku izdavati. Već eto treću godinu trpimo znatne troškove dvostrukoga tiskanja. S toga uzroka ne samo, da postaje list skuplji, već i zadaje uredničtvu truda i rada, kojega mi ne možemo naplatiti. Naši njemački šumari, kojim i onako dobro stoji čim prije naučiti hrvatski jezik, biti će zaista s nami sporazumno, ako obustavimo njemačko izdavanje našega lista, snizimo hrvatskomu listu razmjereno cenu, a uvrstimo prišteđnu u proračun za drugi koji zajednički, koristni i patriotični podhvat. Ja se usudujem s toga predložiti, neka bi štovana škupštine zaključila, da se buduće godine družtveni list jedino u hrvatskom jeziku izdaje a predbrojena cena snizi. (Višestrajni Živio!)

Družtveni tajnik Sandner: Štovana skupštino! U koliko god se ja s predlogom g. predgovornika slažem, u toliko smatram i svojom dužnošću upozoriti skupštinu, da su članovi našega družtva mnogi šumarski činovnici, koji nisu hrvatskomu jeziku još toliko vješti, da bi mogli razumjeti u hrvatskom jeziku izdavane družtyene svezke. Moram pako jošte spomenuti, da su upravo ovi šumarski činovnici izključivo suradnici našega družtvenoga glasila. Moglo bi se s toga dogoditi, da bi mogli dvostruki gubitak imati, naime njemačke predbrojnice i suradnike našega lista. Osim toga neće biti još dugo vremena dotiskano za svakoga šumara znamenito djelo o zagajivanju Kraša u našem listu, pa s toga ne bi bilo umjestno napustiti umah njemački dio družtvenoga glasila; ja predlažem s toga, da se za godinu 1879. družtveni svezci još u oba jezika izdavaju.

Kr. profesor Hlava: Ja mislim da bi i proti pravilom bilo, kad bi njemački dio napustili.

Šumar Zobundjia veli, da ja istoga mnjenja kao što i družtveni tajnik, te hoće, da se njemačke svezke zadrže.

Mjestni poslovodja Vichodil: Ja tvrdim, da ne bi bilo proti pravilom, kad bi njemačke drnžtvene svezke napustili, a da je već i I. glavna skupština g. 1876. izdavanja njemačkoga diela samo za 2—3 godine ustanovila.

Družtveni predsjednik: Štovana skupštino! Ja sam osvjedočen, da ne će nastupiti bojazni g. družtvenoga tajnika, jer svaki činovnik, koji u Hrvatskoj služi i ovdje si svoj kruh stiče, nastoji već u vlastitom interesu, da nauči hrvatski, te znade dobro, da mu je to jedino moguće, obćeć s inteligentnimi Hrvati ili čitajući i učeć marljivo hrvatske knjige i strukovna djela; s toga naručiti će takodjer i oni družtveni članovi naš hrvatski list, koji hrvaštini nisu posvemo vješti. Isto tako ne će ta gospoda prestati podupirati naše družtvo, kao što i do sada, jer nije moguće ni pomisliti, da bi jedan šumar takove sićušne misli gojiti mogao. A ako naše družtvo i izgubi tim načinom kojega člana, to nam ne budi tada za istim ni malo žao.

Šumar Zobundjia: Ja pitam, šta će biti, ako nam strani listovi i susjedna družtva nebudu hjela primati u zamjenu naš list?

Mjestni poslovodja Vichodil: Prištediv na tisku, moći ćemo naručiti one strukovne listove, koje ne budemo mogli u zamjenu dobiti, ne obteretiv tim ni malo godišnjega proračuna

Nadšumar Mallin: Po mojem mnienju bilo bi najbolje, kad bi mi to upravljačemu odboru prepustili, da u tom nuždno odredi, te da rok opredielji, kad ima tečajem g. 1879. prestati izdavanje njemačkoga diela. (Višestrano odobravanje.)

Predsjednik: Ima li tko možda pripomenuti što god predlogu g. nadšumara Mallina. Pošto se nitko za rieč neprijavlja, zaključnjem razpravu o tom predmetu, te podieljujem po redu prijavljenja g. mjestnomu poslovodji Vichodilu rieč za novi predlog.

Mjestni poslovodja Vichodil: Sveobči napredak i napredak znanja može samo tada i drugim koristan biti, kad ne ostane na jednom mjestu ograničen, već kad stupi u savez s onimi faktori, koji mogu tu znanstvenu stečevinu dalje razširiti i podupirati. S toga ne samo, da smo upućeni već je i naša dužnost, da stupimo u savez s inimi družtvima, kojim je svrha jednaka našoj, koji kao što i mi, nastoje oko napredka šumarske znanosti. U prvom redu su tuj šumarska družtva susjednih zemalja, s kojimi mi moramo u čim uži i tiesniji savez stupiti, ako hoćemo da budu i nam od koristi njihove stečevine i izkustva. Nije s toga dovoljno, ako si mi dotična družtvena glasila nabavljamo, ili ista za naš list zamjenjujemo, već mi moramo i osobno biti zastupani pri strukovnih razpravah susjednih šumarskih družtva. Pošto pak ne možemo biti svi tamo glavom zastupani, to se usudjujem predložiti, da bi hrvatsko-slavonsko šumarsko družtvo poslalo svake godine na družtvene troškove po jednoga zastupnika na glavnu skupštinu onoga austrijskoga šumarskoga družtva, čiji bi program po šumarske interese najzanimiviji bio. Mi smo u zadnje doba imali priliku osvjedočiti se o koristi takovoga zastupnika, kadno je naš zemljak i drug g. nadšumar Mallin parižku izložbu posjetio bio, kao zastupnik hrvatskih šumarskih krugova. Koliko smo liepa i koristna po tom od njega čuli, pa ako i svega toga ne bi bilo, to ipak imamo uvjek medju sobom šumara, koji može reći: „ja sam vidio Francuzku i njezine šumske proizvode.“ Ja mislim, da će svi, gospodo na to pristati, da se za buduću godinu odredi družtveni odaslanik za koje susjedno družtvo, a u tu svrhu molim, da se votira iznos od 100 for. (Sveobče odravljavanje.)

Nadšumar Mallin: Ja se usudjujem poduprijeti predlog g. predgovornika, i samo ga u toliko nadopunjujem, da se upravljajućemu odboru prepusti birati valjanu osobu za družtvenoga odaslanika, nu da o tom svom izboru obližnju glavnu skupštinu izvesti.

Predsjednik: Ako je tko u čem protivan ovim obim predlogom, neka se izvoli za rieč prijaviti. (Stanka.) Pošto je skupština ove predloge jednoglasno primila, to molim odbor za pregledanje računa, da izvoli taj novi izdatak od 100 for. uvrstiti u godišnji proračun za 1879.

Mjestni poslovodja Vichodil uze opet nadalje govoriti: Moja gospodo! Ako promotrimo rad hrvatsko-slavonskoga šumarskoga družtva godine 1878., to se u nami mora probuditi neko čuvstvo zadovoljstva. Naše mlado družtvo ne pokazuje samo, da je podpunoma sposobno, da žive, već je razmjerno prema svojim sredstvima tako rekuć čudovišta radilo. Koliko se ne bi rad našega družtva razširio, kad ne bi mi bili jedino na naša malena sredstva ograničeni? Ja sam osvijedočen, da je, kao što meni tako i svakomu pojedinomu družtvenomu članu na sredu uspievanje i napredak našega domaćega družtva, te mislim, da će Vam svim ugoditi, ako se usudim predložiti, neka bi se hrvatsko-slavonsko šumarsko družtvo obratilo na visoku zemaljsku vladu za kakovu subvenciju. Kao što nam je svim dobro poznato, svaka je vlast dužna podupirati sve one podhvate, kojim je svrha podignuti domaće narodno gospodarstvo. S toga mislim, da mi sami moramo najprije upozoriti vlastu na naše mlado družtvo, da se može isto, poduprto po vlasti do onoga stupnja savršenosti popeti, na kojem su već ina družtva na korist zemlje i naroda. I naše družtvo spada medju ona družtva, kojim je svrha patriocična i obće koristna, pa s toga mislim, da je i naše družtvo kao što i gospodarsko družtvo zavriedilo državnu podršku, tim više, što smo iz izvještaja našega upravljačega odbora uvidili, da se nismo u našem očekivanju prevarili, da može i naše mlado družtvo pokazati djela, s kojimi možemo mi stupiti pred našu visoku vlast i reći joj: „to smo mi sve sami uradili, a sada nam treba državne podpore, da možemo naš rad nastaviti i usavršiti na korist naše liepe domovine Hrvatske!“ — Ne će se dalje upuštati u tumačenje razloga, koji nas upravo sile, da tražimo subvenciju, nu mislim,

da moram ipak u toliko spomenuti, da možemo i mi, bar s istim pravom, kao što i ina društva tu pripomoći zahtevati, da može tako i naše šumarsko društvo na daleko djelovati na polju domaćega šumarstva. Ja molim s toga, da štovana skupština moj predlog poprimi. (Burni Živio!)

Predsjednik: Ja molim štovanu skupštinu, da odluči koja bi gospoda upravlјajućega odbora imala tu deputaciju sačinjavati?

Kr. šumarnik Wieth: Ja predlažem gospodu: družtvenoga predsjednika, c. kr. šum. nadzornika Urbanića; podpredsjednika, kr. šumarnika Soretića i kr. ravnatelja šumarskoga učilišta Vichodila. (Jednoglasni Živio!)

Družtveni tajnik Sandtner: Štovana skupštino! Premi mi je poznato, da se kani buduće godine u zajednici s državnim šumarskim družtvom prirediti kraška skupština, to ipak mislim, da bi nuždno bilo, da se u slučaju, ako bi državno šumarsko društvo bud s kojega razloga zapričešeno bilo prisustvovati namjelenoj kraškoj skupštini, već sada odredi, gdje se ima držati buduće godine naša glavna skupština.

Nadšumar Mallin: Ja predlažem, da se kraška skupština našega družtva svakako g. 1879. obdrži. Mjesto skupišta ima odrediti državno šumarsko društvo, jerbo smo mi istomu povjerili rukovodjenje zajedničke kraške skupštine. Ako pak državno šumarsko društvo ne bi kraške skupštine obdržavalo, to neka tada naš upravlјajući odbor sgodno mjesto za skupište odabere, te družtvene članove o tom na dobu obaviesti.

Predsjednik: Moja gospodo! Tko je za taj predlog, neka izvoli ustati. Svi ustaju.

Družtveni tajnik Sandtner: Ako se hrvatsko-slavonsko društvo kao jedno od najmladjih družtva i ne bude moglo u onakvoj mjeri s kraškim pitanjem baviti, to bi ipak svrsi shodno bilo, da i naše društvo svoje vlastite izvjestitelje odabere; te molim s toga g. predsjednika, da o tom govor zapodjene.

Mjestni poslovodja Vichodil: Molim rieč. Po mojoj mnjenju ne možemo puno izabirati; naši izvjestitelji mogu samo oni družtveni članovi biti, koji iz vlastitoga izkustva Kraš poznaju. Ja predlažem s toga g. kr. županijskoga nadšumara Boučeka iz Rieke i g. kr. profesora Hlavu. (Sveobće odobravanje.)

Nadšumar Radović: Moja gospodo! Kraško pitanje jest za nas šumare od eminentne važnosti, te mi nije s toga ni

na kraj uma protiviti se zajedničkoj kraškoj skupštini. Nu ja bih se usudio samo tu opazku staviti, da bi hrvatsko-slavonsko šumarsko društvo imalo jednom i u Slavoniji svoju glavnu skupštinu obdržavati, a u tom slučaju mogao bih Vam ja, gospodo, i u naprired obećati, da ćeće biti najprijezni dočekani od zastupstva brodske imovne obćine.

Družtveni predsjednik: Hrvatsko - slavonsko šumarsko društvo naumilo je već od davna obdržavati glavnu skupštinu u Slavoniji, te prima s toga opazku g. nadšumara Radoševića do ugodnoga znanja.

Mjestni poslovodja Vi chodil: Kao što smo iz izvješća našega upravljaljućega odbora saznali, malo je suradnika našemu listu. Razlog tomu imao bi se tražiti s jedne strane u tom, što su naši šumari u svojih dalekih okružjih i odviše poslom obuzeti, a da bi im vremena preostajalo pisati strukovne članke, s druge pako strane, što se takovičlanci nisu kod nas do sada nagradjivali, kao što to čine drugi strukovni listovi, te tim šumare na literarni rad potiču. Usudjujem se s toga predložiti, neka bi štovana skupština izvolila dozvoliti našim družtvenim dohodkom primjerenu, ako za sada i malu svotu za nagradu suradnikom našega lista. Možda će to potaknuti mladje naše sile na koristan i duševan rad, koji ne bi samo njim već i družtvu koristio. Moguće, da ćemo s vremenom moći opredeliti redoviti honorar piscem, nu za sada moramo se ograničiti najviše na svotu od 100 for. godišnjih, s kojom bi upravljaljući odbor razpolagao i po svom razsudjenju onim suradnikom razdzielio, koji bi kakovu nagradu za svoje članke zahtievali.

Šumar Demetrović: Ja sam htio iz vlastite inicijative izsušiti u mojoj kotaru više 100 jutara šume, podvržene savskim poplavam, te sam zamolio podžupaniju kao političku oblast da bi mi u tom na ruku išla. Podžupanija pako nije se na moju molbu ni osvrtala, već mi je pače moju nakanu, koja bi bila cielomu kotaru dobro došla, a ne bi narod ni novčića stojala, jošte ozlojedila. Ja molim s toga štovanu skupštinu, da se za tu stvar zauzme, te da shodnim načinom kod visoke vlade uznaстоji, da se podžupaniji naloži, da bi mi ista pri mojoj mučnom podhvatu na ruku išla.

Družtveni predsjednik: Ja upozorujem gospodina govornika, da to ne može biti predmetom današnje naše raz-

prave. Kad bi hrvatsko - slavonsko šumarsko družtvo u toj čisto osobnoj stvari posredovati imalo, to bi moglo biti tada jedino administrativnim putem. Ja molim s toga g. šumara, da se izvoli svojom molbom pismeno na upravljujući odbor obratiti.

Šumar Ceboci. Ja se usudjujem štovanoj skupštini slijedeće činjenice saobčiti. Po postojećih zakonskih odredbah imadu svi šumski posjednici podnesti zemaljskoj vladi na potvrdu primjereni načet gojenja odnosno sjećenja o svojih šumah.

Naši šumski veleposjednici i rade to bez prigovora. Liepi gospodarstveni načrt sastavi se na papiru, te se pošalje zemaljskoj oblasti. Ova ga dade po svojem šumarskom izvjestitelju za zelenim stolom izpitati, te ga vrati natrag bez ikakve kontrole o istinitosti pismenih podataka i ne dokazav, da li se taj načrt gojenja sa faktičnim šumskim odnošajima u bitnosti slaže, potvrdiv ga za daljnju porabu a po tom i pažnju.

Šumski posjednik dobiv jednom potvrđeni načrt gojenja, baci ga umah ad acta, te se malo brine, da li njegovo dalnje vodjenje šestara odgovara načrtu gojenja ili ne, pače on često i protivno radi, nego što mu načrt gojenja nalaže. Visoka pak zemaljska vlada misli, da je svoju izvrsila, ako je načrt sjećanje potvrdila.

Ja se usudjujem dakle zapitati: zašto da zahtieva visoka zemaljska vlada podnesak gospodarstvenoga načrta, kad poslje na to ne ide, da se po istom točno gospodari? Zašto je kod visoke vlade šumski izvjestitelj, kad on uvjek samo za zelenim stolom sjedi? Ja predlažem s toga, da hrvatsko-slavonsko šumarsko družtvo i u tom smislu shodne korake preduzme.

Vichodil: Prem su navodi g. predgovornika važni, to ipak mislim, da šumarsko družtvo ne može na temelju ove ustmene prijave nijednim načinom visoku zemaljsku vladu uzne-mirivati. Gospodin šumar morao bi stvar potanje razložiti i imena osoba navesti, koje su povjerljivost vladinu zlorabile. A nije napokon ni nuždno, da se za to šumarsko družtvo uzimlje, jer to prijaviti može svatko, a vlada ne će takove prijave zaisto u koš baciti.

Družtveni predsjednik: Ima li još tkogod od gospode družtvenih članova kakov predlog?

Pošto se više nitko za rieč ne prijavljuje, to zaključujem debatu o slobodnih predlozih, te prelazim na razpravu u našem

programu naznačenih strukovnih pitanja. Usudujem se s toga zamoliti izvjestitelja g. nadšumara Hajeka, da sa svojim izvještajem započme.

Nadšumar Hajek:

Moja gospodo!

Pošto nisam hrvatskomu jeziku podpunoma vješt, biti će tako slobodan, te će govoriti njemačkim jezikom, a molim Vas, da me za to izpričate.

Moje predavanje razpada se u dva glavna diela, koji jedan u drugoga zasiecaju. Ja počimam govoriti o prvom pitanju, koje glasi:

Kakovu korist pružaju sdružene šume (obćinske i imovno-obćinske) naprama razdieljenim obzirom na šumsku upravu.

Korist sdruženih šuma u obće, napose pako korist šuma složenih u tu svrhu, da budu zajednički upravljane (obćinske, zadružne i imovno-obćinske šume) toliko se je u novije doba svestrano izpitivala i priznala, da ne mogu ni pomisliti, da u postavljenom pitanju novo stanovište zauzmem.

Sa šumarskog gledišta pružaju složene šume primjerene veličine u obće sliedeću korist:

One dopuštaju i olakšavaju na racionalnom temelju stojéu korist;

One dopuštaju i olakšavaju na racionalnom temelju stojče Šumsko gospodarstvo, one omogućuju svrsi shodnu razdjelbu i vršenje šumške zaštite, te umanjuju s toga u naravskom odnošaju troškove za istu. One omogućuju namještaj posebnih vještih gospodarskih upravitelja, te pribavljaju tim garanciju za racionalno gospodarstvo, kao što i za potrajnu porabu, one omogućuju i pospiešuju valjano vodjenje sjećenje (naravski pomađ i branjevinu), one stvaraju nuzgrednu korist, kao što pašu, žirovinu i lov, čega svega ne može u malih šumskih sastavih biti, ili jedino na trošak prirasta.

Složene šume pribavljaju veći primitak, jerbo je prirast mnogo veći kod racionalnoga gospodarenja, nego što kod obične neuredne sjećenje ili kod razdieljenih u određenom gojenju stojecihs šumskih ekvivalenta, a pravodobni pom'ad obično se kod razdieljenih šumskih ekvivalenta zanemari. Napokon postaju

suvišni mnogi putevi i njihovo uzdržavanje, koji su nužni u šumah posjednikom razdieljenih, a tim se koristno šumsko zemljište uzmnaža.

Napokon pružaju u racionalnom gospodarstvu stojeći šumski skupi garanciju proti šteti od nevremena, proti rušenju zemlje, proti zamuljenju i močvaranju i t. d., dočim u nepravilnoj obično pretjeranoj porabi stojeći šumski ekvivalenti, tomu a i goljeti s riedkom iznimkom i na ruku idu.

Ove navedene koristi nadju se osobito u većoj mjeri kod imovno-obćinskih šuma, sastavljenih u veliko telo. Previšnjim sankcioniranim zakonom od 15. lipnja 1873. u bivšoj vojnoj krajini iz segregacije c. kr. državnih šuma stvorene imovno-obćinske šume, pružaju svojim nutrnjim uredjenjem i na istom se temeljećom upravom osobito pako posebnim odnošajem, u kojem stoje pojedini ovlaštenici (članovi) obzirom na svoje vlastništvo i porabno pravo uživanja naprama cjelini imovne obćine, bez dvojbe najbolju garanciju za svoje nestegnuto uzdržavanje za svu budućnost, jerbo su tomu načelu svi ostali interesi podredjeni.

2. Pitanje. Bili se porazdieljivanje segregiranih obćinskih šuma s narodno-gospodarstvenoga a napose sa šumarskoga gledišta preporučalo ili ne?

Kad je već §. 21. šumarskoga zakona u načeln proti razdiobi obćinskih šuma, te istu iznimice dopušta samo u osobitih slučajevih, kad je takova razdioba od silne potrebe ili kad je od koristi, koja nije protivna sveobćoj brigi za uzdržavanje šuma, to uspjeh na temelju gore navedenoga iznimnoga slučaja provedenih šumskih dioba s malom iznimkom nije takov, da govorи u prilog takovoj diobi, a kod provedene razdiobe iz segregacije postali obćinskih šuma vrlo su riedko postignute koristi, za koje se je kod diobe nadalo. Osobito pokazuju u naših susjednih zemljah Tirolu, Koruškoj, Štajerskoj i Kranjskoj, iz segregacije postali razdieljeni šumski ekvivalenti skoro skrozimice žalostnu sliku devastacije i njezinih posljedica, tako da su kod diobe cijenjene, većim dielom pako samo prividne koristi, ako su te i sbljja postignute, daleko nadkriljene s gubitkom, koji je od tuda slijedio obzirom na narodno-gospodarstvene i šumarske interese.

Ako se iztražuju uzroci žalostnoga stanja razdieljenih šumskih ekvivalenta, to se nadje, da isti leže ne samo u istoj provedenoj razdiobi, već osobito u nestaćici interesa za uzdržavanje u izdašnom stanju takovih šumskih ekvivalenta od njihovih posjednika, napose pako u nestaćici zakonskih odredba obzirom na nadzor oblasti, jerbo postojeći zakoni mogu doduše počinjenu devastaciju kazniti, nu daleko su nedostatni, da istu uklone. Tako se dogodi, da je koja devastacija šume ili kakov pogrešni šumski čin, za kojim ista sledi, već sasvim počinjen ili do velikoga stupnja uznapredovao, prije nego što su se oblastne mjere poprimilo. Nu ne samo razdieljeni šumski ekvivalenti, već i manji obćinski šumski posjedi nalaze se posyema u slabom stanju, koje je nastalo većim dielom za dobe njihovoga postanka, t. j. u periodi od započete segregacije do namještenja vještih gospodarskih upravitelja i do uredjenja uprave.

Uzroci tomu postali su većim dielom sami u postupku s odkupom. Na služnost ovlaštenim pripadnu kao obćinska šuma obično u blizini mjesta ležeće mnogostručnim tereti služnosti razredjene i slabo obraštene šume i pašnjaci posle dugotrajnoga postupka i skupih parnica, a dok su iste trajale. plienile su se šume s jedne i s druge strane. Izlučene ploštine većim dielom su u razmjeru prema postojalomu pravu služnosti skupo izmjerene.

Fošto je iztekla riešitba, predaju se dotične odkupne šume obćinam bez definitivnoga gospodarstvenoga nacrta i bez ikakve dalnje ustanove budućih prava porabe i užitka. Ovlašteni zahtievaju i dobivaju sada iz obćinske šume točno iste koristi, koje im je prijašnja služnostna šuma pružala bez obzira na stanje odkupne šume i njezine mnogo manje veličine, i bez obzira, da osim toga već kvantitativno i kvalitativno obrabljena odkupna šuma u brzo propasti mora. Namještenjem vještih šumskih upravitelja pa i nuždnoga šumskoga zaštitnoga osoblja obično se ne žuri, a prečesto se dogodi, da su se obćinskoj šumi, prije nego što su ovi organi namješteni i u službu uvedeni i prije nego što su se oblastne mjere obzirom na buduću upravu poprinile, nanesle već neizlječive štete.

Ne idu li tada oblasti namještenomu šumaru sa svimi sredstvi na ruku, i ne ima li isti dosta eneržije i samozataje, to ne stane obćinske šume pod njegovimi rukama.

Daleko nepovoljniji postaje odnošaj kod služnostnim od-kupom postalih individualno razdieljenih šumskih ekvivalenta, gdje se malomu posjedniku prepusta pravo gospodarenja, nadzora i postupanja sa dobivenim šumskim ekvivalentom. Ne samo, da je u tako razdieljenih šumskih ekvivalentih racionalno šumsko gospodarstvo skoro nemoguće, a šumska služba i pomladjivanje osobito težko, već i sam mali posjednik ne pruža nimalo jamstva za uzdržanje šume u izdašnom stanju, te ako gdje gdje takov posjednik često šumu poput vrtla goji, to je samo riedki slučaj.

Obično postupa mali posjednik svojom šumom kao s glavnicom, za kojom može u nuždi posegnuti.

Zla godina, pa šuma je propala; gdje je jučer gusta krupnogorica stajala, ondje je danas pusti pašnjak.

U vrlo riedkom slučaju odvaži se mali posjednik na to, da opet zagaji šumu, jerbo se boji troškova, misleć, da će i onako korist od tuda vući tek njegovi potomci.

Na temelju izrečenoga, naime na temelju u odgovoru na prvo pitanje navedene koristi složenih šuma i dalje navedenih nestaćica i gubitaka, koji iz razdiobe segregacijom nastalih šuma postaju, izlazi odgovor na drugo pitanje:

Porazdieljivanje segregiranih občinskih šuma ne preporuča se s narodno-gospodarstvenoga i napose sa šumarskoga gledišta.

Nadšumar Mallin: Ja hoću, da nadovežem navodom mogega predgovornika još samo nekoliko kratkih opazka.

Mi svi, a osobito šumari u provincijalnoj Hrvatskoj, znamo najbolje, koliko nam truda i napora zadaje gospodarenje s takovimi razkomadanimi šumskimi parcelami. Mi znamo priopredati o tegotnoj šumarskoj službi takovih slučajeva, o kojih šumar u drugoj kojoj okolici i ne sanja. Isto tako nam je poznato, da su urbarne občine kod segregacije dobine najgori dio šuma, dočim su gospoštije bolji dio za se zadržale. Usljed toga ne mogu občine niti govoriti o kakvom iznosu njim pripalih šuma, niti im je moguće dobivati od istih kakovu korist. Što više, one nemogu ni plaćati šumsko zaštitno osoblje, te jednom rječi, sve govari prije za sdruženje, nego li za dalnju kakovu diobu. Za korist sdruženih šuma govore najjasnije posebnim zakonom postale imovne občine. Ja se usudjujem predložiti s toga sliedeću rezoluciju za razpravljanje i za predstavku

zemaljskoj vladi, predlažući ujedno, neka bi hrvatsko-slavonsko šumarsko društvo nastojalo, da bi se na istu rezoluciju i u hrvatskom saboru prigodom pretresivanja novoga šumarskoga zakona dovoljno obazrielo.

Na temelju razprave na dnevnom redu stopećega strukovnoga pitanja:

1. Koju nam korist pružaju uzglobljene šume (občinske i šume imovnih občina) napram razdieljenim šumam glede šumske uprave?

2. „Da li je dioba segregiranih občinskih šuma sa narodno - gospodarstvenoga, a napose pako sa šumarskoga stanovišta u Hrvatskoj probitačna ili ne?“ — predlaže izvjestitelj nadšumar Virgil Mallin uz obrazloženje slavnoj skupštini sliedeće:

R e z o l u c i j e.

Pošto je dojakošnjim izkustvom dokazano, da je već sama razdjelba segregacijom postavših občinskih šuma, na pojedine urbarske občine u pogledu uvedenja racionalnoga šumskoga gospodarstva za osiguranje potrajnoga užitka, rukovodjenja uprave i nadzora a naročito uzgoja, najveća zapreka te uzrok nazadovanju urbarskih občinskih šuma; naproti tome zajednica občinskih, naime imovinskih šuma sa stanovišta bud strukovno-upravnoga, bud narodno - gospodarstvenoga vidjena za upravu praktična, po narodno gospodarstvo, zajamčujući budući obstanak i potrajni užitak šuma probitačna, — umoljava se visoka kr. zemaljska vlada:

I.

„Da osobitom naredbom zakonom dopuštenu mogućnost razdjelbe urbarskih občinskih šuma na selišta ili u zajednici stopećih naročito imovinskih na političke ili porezne občine, samo na sibilja opravdanu nepristranimi vještaci dokazanu nuždu stegne. — Za zajedničko uredjenje i rukovodjenje uprave i šumskoga gospodarstva i obrane šuma neka visoka kralj. zemaljska vlada svojim uplivom na urbarske občine djeljuje, da više njih bud u upravno-gospodarstvenenu, bud u bar šumsko-čuvarsku zajednicu ujedini uz razmjerni doprinos po ključu uživanja iz odnosne urbarske u zajednici stopeće šume, koja i nadalje ostaje pod-puno vlastništvo dotične urbarske občine.“

Porad dokazane vidljive istinitosti, što su urbarske obćine većim dielom izcrpljene šumske dielove primile, a ovi dielovi za prelazne dobe, a i nakon predaje dulje vremena bez strukovno-upravnoga nadzora stajeći, još većma upropoščeni bijahu; što je skrajno vrieme, da se na temelju gospodarstvenih osnova započme pretvorba ovih šumskih površina u potrebi obćine odgovarajući uzgoj, a zapušteni izsječeni dielovi umjetnim načinom zasiju, umoljava se visoka kralj. zem. vlada:

II.

- a) Za konačno provedenje segregacije, a medjutim za postavljenje strukovnoga upravitelja za šume, koje u provedbi segregacije stoje do vremena, dok se nakon predaje segregirani dielovi obstojećoj upravi podvrgnu.
- b) Pozivom na rezolucije skupštine hrvatsko-slavonskoga šum. družtva obdržavane dne 10. listopada 1878. u Sisku imade se najprije, gdje to već učinjeno nije, šuma od obrašćene površine, doznačene za užitak paševine, odciepiti.“
- c) Od prihoda iz prodaje drveta u odnosnih urbarskih šumah umah odgovarajuća svota u postotcima za pošumljenje, ili nabavu sjemenja izlučiti, te obćinari na šumske radnje putem ovrhе pritegnuti, ako takove dobrovoljno u opredijelenom roku obavljali ne bi.“

Priznavajući pače, da je ne bi bilo, uztražili bi vrhovnu kontrolu države nad obćinskim šumama kao javnom pučkom dobru, koja ju punim pravom ide, ali na žao nam se daje, što moramo ovdje očitovati, da se ta kontrola, koju političke oblasti na ime visoke kralj. zemaljske vlade vrše, u extremih giblje.

Dočim su političke oblasti osobito I. molbe u nekih podžupanijah naprama šumarstvu sasma bezbrižne, naročito što se šumske posala tiče, da se poslovi prikupljanja i sijanja sjemenja, gradjenja sjećina i zabrana pravodobno izvedu, šumske štete u dobi razpravljanju i utjeraju, šumskim činovnikom i šumskom osoblju plaća redovito izplaćuje, opažamo drugdje naime kod imovnih obćina, da državna kontrola u osobi vladinog povjerenika zasjeća pače dominira šumsko gospodarstvo i upravu. Tako se n. pr. ne mogu odborske sjednice, koje su čisto gospodarstvene naravi, po predsjedniku bez dogovora i privole vladinoga povjerenika sazvati, a još manje držati, (u krajini

se samo 8 dana prije vladinom povjereniku najavi. Op. ured.) akoprem se zaključci ne izvadjuju, dok po njemu odobreni zapisnik ne stigne. Dogodi se, da je vladin povjerenik više dana odsutan, zaostaju prešne naravi predmeti. Nije dosta, što je uprava otegoćena, što svaki podnesak imovne obćine kroz vladinoga povjerenika na vladu ide, koji i opet duže vremena odsutnošću riešenje otegoće, nego on može svojim izvješćem sa pri-stranoga gledišta i osujetiti strukovnu nakanu šumske uprave. Dogoditi se može, da vladin povjerenik u osobi velikoga župana iz prevelike revnosti i sućuti napram narodu, koji u što većoj paševinskoj prostoriji gleda uvjet blagostanja, saslušavši želje puka, obećaje, da će se u zagajenje ili u zakup u svrhu pošumljenja stavljene sjećine ili šumske čistine otvoriti, akoprem odnosna obćina do 6000 rali otvorene šume i paše imati može, naproti tomu niti 2000 blaga, a znademo, da je baš nerazmjerno veliki pašinski prostor uzrok padanju blaga. To isto valja u pogledu drvosječina, koje su od odnosnih sela udaljene, nemanje što se pripadnost drva žiteljem u medje šumskoga prihoda (etat) stegnuti mora. Ovakove vrsti tužbe podnašaju se vladinom povjereniku po žiteljstvu, te se šumski ured pozivlje na odgovornost i obrazložena izvješća, dočim se isti kod žiteljstva omrazuje, a ne obazire se na to, da su žitelji bliže sela ležeće šume za prelazne dobe izsjekli, te da se baš u okolišu potrošnih mjesta šume najvećom brižljivosti gojiti moraju, i da šumska uprava ponajprije nastojati imade, da privede šume u normalno stanje, koje jedino potrajni užitak osigurava, ne osvrćući se na to, da je ključem dielbe šuma na polovicu vrijednosti pučanstvo uzkraćeno, da se broj kuća dielbom sve to više umnožava, te da se narod na štednju opomenuti imade. Dogoditi se može, da vladin povjerenik u svojstvu velikoga župana dopustiti može, da obćinsko vieće na predlog kojega poduzetnika zaključi, da si iz imovinskih šuma samovlastno doznači drvo za skupocjeni kakovi most ma na kojem kanalu u slučaju, da taj kanal počastno ime velikoga župana nosi. (Ovakov slučaj nije u krajini moguć. Op. ur.)

Dogoditi se može, da vladin povjerenik, da može dominirati upravljućim odborom i tim imovnom obćinom, nastoji, da same obćinske načelnike u upravljući odbor dođije. Ovakov slučaj mogao bi biti uspješan po imovinsku obćinu, da

nije separatističnih težnja i mjestnih interesa, koje bi i vladin povjerenik, ako ne očito bar potajno i odobravati mogao.

Pošto svaka stvar ima i svoju sjenastu stranu, dužni smo sve moguće slučaje u obzir uzeti, kada govorimo o zajednici šumskoj, naročito o imovnoj obćini, nad kojom vlada vrhovnu kontrolu imade.

Krasan ovaj zavod imovne obćine od prevelike važnosti za narodno gospodarstvo i gradjansku samostalnost hrvatskoga naroda ne ima osim osnovnog zakona od 15. lipnja 1878. druge ustanove, kojom bi se uredio djelokrug zastupstva, dužnosti uprave, vrhovni nadzor, rukovodjenje blagajne, razpoloženje sa gotovim prihodom u novcu, disciplinarni postupnik napram činovičtvu i šumskom osoblju i t. d.

Tim je neizbjježivo, da šumske ured, kolebajući izmedju pravljujućega odbora s jedne, vlade i vladinog povjerenika s druge strane, ako hoće da udovolji strukovnim zahtjevom, mora da dodje u nepovoljne kolisije. Tomu svemu nije se čuditi, ne imajući šumarstvo kod vlade pored jednoga strukovnoga izvjestitelja u svojstvu tajnika, koji je kao takov više na zeleni stol, nego na zelenu šumu prikopčan, nikoga, koji bi ga zagovarati i potrebito ravnovesje udesiti i uzdržati mogao. (Kod krajiške uprave postoji posebni referat za imovne obćine. — Op. ur.)

Vraćajući se na obće, imadem još pridodati što svi ovdje na žalost izkusimo, da područno nam šumsko čuvarsко osoblje ne uživa u slojevih pučanstva ono štovanje, koje ga kao javnu stražu, hoće li da svojoj težkoj dužnosti udovolji, punim pravom ide. Uzroci tomu jesu:

- a) slaba plaća i obskrba šumskoga osoblja;
- b) odvisnost šumskoga osoblja od obćinskih ureda i obćinara;
- c) spora razprava šumskih šteta i postupak kod iste, što se ne uzima obzir na otežćujuće okolnosti, kada je, u koje vrieme, da li više puta okrivljenik obtužen, da li je luga opsovao, pače ga pred razpravljajućim činovnikom nekažnjen psuje;
- d) što se postupnici šumskih ureda na razpravu pozvati ne moraju, te je time predmet posve u rukuh razpravljajućega činovnika.

e) a kod sudova, ako lugar svjedoka ne imade, zabacuje se njegova prijava, akoprem je zaprisegnut lugar, dočim se obuženik, ako ne priznaje, nevinim proglašuje.

Na temelju predhodnoga ovoga razlaganja uslobodujem se predložiti sl. skupštini sliedeću resoluciju, da ju sa ostalimi visokoj kr. zem. vladu dostavi.

III.

- a) Da visoka kr. zem. vlada u sporazumljenju sa c. kr. vojnim zapovjedničtvom kao npravom krajine, skupštinu delegata svih imovnih obćina sazove u svrhu konačnoga uredjenja zavoda imovnih obćina na temelju zakona od 3. lipnja 1873. Ova skupština imala bi i o zajedničkoj osnovnoj glavnici viečati i svoj predlog staviti, kako da ova po razmernom doprinosu svih imovnih obćina osnuje u svrhu, da se iz kamata njezinih plaće i mirovine čioovničtva i šumskoga osoblja podmiriti mogu, koje bi se tada iz jedne u drugu imovnu obćinu premješćivati moglo, nadalje neka bi obe vlade u sporozumljenju imovnim obćinam naznačile, na koji način da se investicionale zaklade imovnih obćina sigurno i plodonosno ulažu i u koje svrhe u prvom redu upotrebe.
- b) Da se stvori poseban odsjek kod kr. zem. vlade za imovne i urbarske obćine.
- c) Na temelju izraženih tegoba, shodna glede razprave šumskih šteta po smislu šumskoga zakona odredi, te padši ugled šumskoga osoblja uzpostavi, kako to javnu stražu ide, a osobiti obzir na utjerivanje dosudjenih šumskih odšteta uzme.

U Križevcima, dana 21. listopada 1878.

Virgil Mallin m. p.

Županijski šumar Demetrović. Ja izjavljujem, da sam s mojim predgovornikom podpunoma istoga mnjenja, te hoću da samo k prvoj točki njegovoga govora dodadem, da ja upravo u mojoj kotaru urbarnih obćina imadem, a njihov posjed obuhvaća jedva 20—30 jutara. Te pako obćine ne samo, da svoje šumske zaštitne organe vrlo neredovito plaćaju, već da su kao takovi namještene osobe, koje ni malo njim postavljenim zahtjevom

ne odgovaraju. A to ne može skoro drugačije ni biti, jer nekoji od tih lugara dobivaju godišnju plaću od 5 for., slovom pet forinti a. vr. Plaća obćinskomu šumaru doduše je zakonom propisana, nu obstoji samo na papiru. U istinu mora šumar često više godina čekati, dok bude izplaćen. Takove okolnosti ne mogu obstatiti, a svaki od mojih drugova može pojmiti, kako marljivo i veselo obavlja obćinski šumar svoju službu uz takove okolnosti. Ja molim s toga, da i u tom smislu posreduje hrv.-slav. šumarsko društvo.

Ravnatelj šumarskoga učilišta Vichodil: Ja sam višekrat proputovao Posavinom i Podravinom, te se osvijedočio, da ima seoskih gospodara, čiji ukupni posjed iznosi jedva 4—5 jutara zemljišta, a uza to imade marve 35—40 glava. Ja molim, da se konstatira, koliko upravo zemljišta dolazi na jednu glavu i da li nije živarenje te marve nalično mučenju živine? Razumjeva se po sebi, da se uzdržavanje tolike stoke dade jedino tumačiti porabom šumske paše. U ostalom ja sam istoga mnjenja s g. nadšumaram Malinom, te preporučam, da se jednoglasno primi pred nami ležeća resolucija. (Višekratni Živio.)

Družtveni predsjednik: Ima li još tko kakovu primjetbu ili prigovor? — Ja proglašujem ovim, da je resolucija jednoglasno primljena.

Družtveni predsjednik: Pošto smo naš program izcerpili, te već nitko rieč ne zahtjeva, zaključujem našu III. redovitu glavnu skupštinu sa srađenim šumarskim pozdravom svim našim družtvenim članovom, i sa željom, da se opet veselo do godine vidimo na hrvatskom Krašu. Ujedno usudjujem se ovim javno izraziti našu najsrdačniju zahvalnost g. vladinom povjereniku i velikom županu presvjetlomu gospodinu Lazaru Davidoviću na trudu i pozornosti, kojom je naše razprave pratilo, kao što i poglavitom gospodinu načelniku Ferdi Bubanoviću na njegovoj, družtvu našemu izkazanoj predusretljivosti. (Burni Živili!)

Pošto je sjednica zaključena bila, upute se svi članovi u svratište „k Zrinjskomu“, gdje je polag programa vrlo veseli banket priredjen bio. Od mnogobrojnih, tom prigodom izrečenih zdravica, vriedno je spomenuti onu g. nadšumara Mallina našoj domovini Hrvatskoj, a g. družtvenoga predsjednika pokrovitelju hrvatsko-slavonskoga šumarskoga društva, njegovoj

kr. visosti prejasnomu knezu Maximilijanu Thurn-Taxisu, što se je njegovoj prejasnosti brzovom u Rezno (Regensburg) dojavilo, čestitajući mu ujedno k njegovomu visokomu imendanu. Istim putem prispije slijedeći odgovor:

Prejasni knez Maximiljan zahvaljuje mnogo na čestitci.
Grof Boos.

Osim gore pomenutih zdravica bilo je još mnogo drugih, koje su sve sa zasluženim povladjivanjem i s burnim Živio popraćene.

Isto tako odgovorilo se s burnim Živio na brzovni pozdrav brodske imovne obćine po tamošnjem predstojniku i činovnicih gospodarstvenoga ureda.

Tako se je redala zdravica za zdravicom, a kad se je stalo pjevati rodoljubne pjesme, nastade sveobće veselje; dok nije napokon g. mjestni poslovodja na razstanak opomenuo, a gosp. društveni predsjednik s nekoliko sgodnih rieči banket zaključio.

Pod utiskom još rodoljubivih zdravica uputiše se sada svi prisutni društveni članrvi, kao što i veći dio od službe prostih profesora šumarskoga zavoda u obližnju na puškomet od grada odaljenu ratarnicu, gdje upravo s paše se vrativšu marvu razgledaše, medju kojom su se osobito izticale liepe krave holandeške pasmine. U posebnom predelu staje ležeća junad odavala je jasno nastojanje, da se parenjem raznih pasmina podigne domaće stočarstvo. Takodjer u staji spravljeni kulinići imali bi se na drugo koje sgodnije mjesto prenjeti, jer ondješnji pod od opeka neće se moći za dugo opirati rovanju kulinića. U dyorištu u ogradi od žiokâ bilo je više žriebadi, dočim je starija od 2 do 3 godine ždriebad bila u posebnoj staji smještena. Tik uz staje u sušah, žitnjacih i spremnicah nalazi se mlatilo, svake vrsti žela, strojeva za sijanje i u obće množina gospodarstvenih strojeva novije i starije konstrukcije. Iz suša zaputiše se društveni članovi vodjeni uvjek g. ravnateljem Vichodilom u rassadnik, botanički vrt i kroz školsku šumu u zavodski vinograd. Što se napose školske šume tiče, to nam se ista čini premalena; jer 200 jutara šume, u kojoj se osim toga sa tri metode uzgajanja gospodari (naime gojenje krupno-, srednjo- i sitnogorice) nije dovoljno za uglednu gospodarsku skupninu. Pitomeći vide doduše u toj školskoj šumi praktičnu porabu najpoznatijih

metoda uzgajanja, ali ne učinak tih različitih načina uzgajanja na samo gospodarstvo, te u obće ne mogu si stvoriti pravoga pojma o posebnom jedinstvu i postupku gospodarstvenom. — Školska šuma morala bi najmanje 10 puta onolika biti, da bi svojoj svrsi odgovarala, te bi imala biti upravo kao samostalan revir od posebnoga šume upravitelja upravljana, dočim bi se pitomeći imali baviti svimi poslovi oko uzdržavanja šume, a djelomice i tjeranjem gospodarstva s ovim revirom. Tim načinom bilo bi im moguće slediti uspjeh svojih praktičnih radnja, prisodabljati iznose šestara sa svojimi procjenama, izkušati vrednost različitih metoda procjene, te u obće na najlakši način upoznati se sa samostalnim tjeranjem gospodarstvenoga jedinstva, shvativ buduću svoju zadaću kao upravitelji gospodarstva.

U obće sadanja školska šuma pokazuje takovu njegu, kakva se upravo može očekivati od šume, opredieljene za školske svrhe Prošav po duljini kroz cielu školsku šumu, dospiješe učestnici tog izleta u zavodski vinograd. U liepo ležećem vinogradskom ljetniku završiše ovaj veseli i pun užitka dan u najugodnijoj zabavi s prijateljskom večerom, koju im je bio profesor Trummer priredio.

Tek kasno u noć razstadoše se pojedini družtveni članovi, da mogu kratkim snom okrijepljeni, drugi dan 22. listopada izletiti kroz šume križevačke i sv. gjurjevačke imovne obćine do Belovara.

I z l e t .

Isto tako kao što i dva prijašnja dana obećavao je 22. listopada, da će za izlet biti veoma povoljan i ugodan dan. U svratištu „k Zrinjskomu“ sakupljeni učestnici izleta, budu prije odlazka od mjestnoga poslovodje g. ravnatelja Vichodila naj-srdačnijim načinom pozdravljeni, te se popnu na 6 kola, naručenih od križevačke imovne obćine. Još jednom spustiše gromoviti šumarski pozdrav i živio gostoljubivomu gradu Križevcu, g. mjestnomu poslovodji, kao što i gg. profesorom kr. šumarskoga i gospodarskoga učilišta, te odjuriše pod vodstvom kr. šumarnika g. Edmunda Wiethaea put obližnjeg križevačkoj imovnoj obćini pripadajućega šumskoga diela Borje i Topolje.

Nadšumar i upravitelj gospodarskoga ureda, g. Bogoslav Hajek, preuze sada dužnosti čičeronove. — Primjereno strmom prama sjeveru nizbrdlicom vodio je put kroz prilično gustu, oko

120 jutara veliku sastojinu borova i hrastova. Razmjerno po-mješano može biti 0.5 hrastova i 0.5 borova. Na čvrstoj gli-nastoj i pješčenastoj zemlji uspieva bor vrlo liepo, te će do mala i hrast nadkriliti; dokaz, da i domovina hrasta (Hrvatska) može uz stanovite okolnosti i crnogorici malo mjestance ustupiti.

Jedva prispjesmo mi učestnici izleta na visinu, koja sa-činjava prvi dio kod grada Križevca počimajućega niza brežu-ljaka, eto nas već u 100—120-godišnjoj krupnogorici nazvanoj Barici, sastojećoj od 0.2 hrastova a 0.8 bukava sa 50 po prilici normalnih hvati množine drva po jutru; premda djelomice pro-kinut, može se završetak u obće povoljnim smatrati; ova po prilici 100 jutara prostrana visoka sastojina, čini se kao da nije uz najpovoljnije uvjete porasta izrasla bukva, a djelomice i hrast jest ponajviše kratkoga debla, a izvanredno granat; na-proti susjedni šestari (Podleštak) pružajući se prama jugozapadu uspievaju vrlo liepo. U šestarih godine 1872. i 1873. naravskim pomladjenjem izrasli omladak nije onako pravilno razvitoga panja, kao što oni umjetno zagajeni šestari od godine 1874., 1875. i 1876., nu ipak njihov završetak može se uvjek pod-punim označiti, čemu ne malo doprinašaju gusto nanešene breze. Iz toga uzroka mogu one vriediti kao kratkotrajna smjesa, pa ako se i smatraju one kod nas u Hrvatskoj dosadnim šumskim korovom, to ovdje ipak zadovoljavaju svojoj svrsi, izpunjujući naime praznine. Godine 1877. postavljeni šestari nisu još po-svema očišćeni, a ostavljeni zaostatci hrastova imadu izpuniti neposijanu još možda prazninu.

Na šestarskom prostoru nalaze se u liepom redu posijane li-stvenice, omorike i crni bori, koji imadu nadoknaditi u svoje vrieme nestasiću u bukovih šumah križevačke imovne obćine. Od ovud dodjosmo u liepo proklaštrenu, oko 400 jutara prostranu 15—20 godišnju mladu sastojinu (Joznak) od 0.5 hrastova i 0.5 graba. Ako ćemo po umnom i upravo po šumarski provedenom pro-klaštrenju suditi cjelokupno gospodarstvo, to si može križevačka imovna obćina sibilja čestitati na svojih šumarskih činovnicih i šumarskom zaštitnom osoblju. Vredno je jošte ovdje spomenuti, da je neki Izraelićanin prigodom ovog proklaštrenja pokušao guliti izsječene hrastove, te se je bio obvezao po nalogu šum-skoga osoblja cielu sastojinu pročistiti, a za to mu se je pre-pustila oguljena kora. Nu pošto se je skoro izključivo mekano

drvle i grab izvaditi mogao, a samo gdje gdje po koje hrastovo stabalce, prevari se židov u svojem računu, te okrenu pete.

Sa svim tim pako jedva je još do 80 jutara od ciele šume nepročišćeno, tako, da će još tečajem buduće godine proklaštrenje čitave šumske ploštine od 400 jutara dogotovljeno biti.

Zapadno od Joznaka opazismo naravskim podmladom god. 1873. postalu mladu sastojinu od 0.5 graba, 0.2 bora, 0.1 breze i 0.2 hrasta, sa umjetno u šumu nabacanimi kestenji. Gdje koje praznine morale su se godine 1877. izpraviti.

Poslje kratke vožnje donesoše nas kola u šumski dio Liešće, liepu tu 60—70 godišnju grabovu sastojinu u ravnoj dolini, s množinom drva od 35 po prilici normalnih hvati po jutru. Riedki nalazeći se zaostali kratkoga panja hrastovi (kržljavci) posjeći će se poslje proklaštrenja tako, da će grab kao jedina sastojina ostati. Grabi, koji su ovdje veoma jaki, biti će vrlo prikladni za drvo za gradju, te su ovdje od riedke vrednosti. Nedaleko od tud nadjosmo zanimivu uspomenu iz burne dobe (1848), naime 150 po prilici godina staru grabovu sastojinu (Strana), koja je nasilnom navalom neprijatelja posvema svojega vienca lišena, t. j. kao da joj je glava odsječena. Guste ovršne mladice nadomjestile su davno već taj gubitak, tako da se danas množina drva te dosta riedko pročišćene sastojine računa na 35 po prilici normalnih hvati po jutru, dočim je prirast kakvoće i vrednosti sasvim propao.

U obližnjem mjestu Sv. Ivanu čekao nas je u tamošnjoj gostionici po nadšumaru Hajeku, kao zastupniku križevačke občine priredjeni objed, koji nije samo naš gladni želudac zadovoljio, već i svjedokom bio poznate od davna hrvatske gostoljubivosti, s kojom nas je križevačka imovna občina na svojem zemljištu pozdravila, a u tom smislu pozdravio nas je srdačnim govorom g. nadšumar Hajek, na što mu mi isto tako s iskrenim pozdravom na obe poznate imovne občine odgovorismo. Vrlo ugodan i zanimiv postao je naš boravak u Sv. Ivanu predavanjem g. nadšumara Radoševića iz Vinkovca o nekom po njem iznadjenom instrumentu, što ga on cieniteljem ploda nazivlje. Ta sprava služi za procjenu žirovine i šiške. Pošto je g. Radošević obećao, da će istu spravu pobliže u našem listu opisati, to ju ne ćemo dalje opisivati, a od srca želimo, da bi se ista i u praksi onako valjanom izkazala, kao što je to teore-

tički liepo raztumačena bila. Gospodinu pako iznašatelju pošlo za rukom odstraniti jošte nekoje manjkavosti u konstrukciji sprave. Mi možemo pako opetovano uztvrditi, da se obećanoj razpravi o toj spravi tim više radujemo, što će se se dotle i praktična njezina uporaba izkušati moći.

Našemu dalnjemu izletu posle podne priključi se sada gospodja u Sv. Ivanu namještenog šumara Šklebara, te do spjesmo tako posle ugodne polsatne vožnje u šumski dio Babnik kraj Belovara. Sjeverni ugao ove šume sačinjava desetgodišnja branjevina, koja je pred 4 godine šumskim požarom uništена bila, nu sada se plotom ogradjena prilično dobro drži. Uz tu branjevinu nalazi se po prilici 40godišnja hrastova sastojina, 30 po prilici normalnih hyati množine drva po jutru, vrlo dobra porasta i pravilna završetka. Pozorni šumar zapazi ovdje umah neobičnu okolnost. Dočim je naime ciela površina normalnoga lika, bez kakvog osobitog prelaza, a hrastovi jakoga i dugoga razvijenoga panja s dovoljnom jakosti nalazi se u sredini sastojine 1 jutro po prilici veliki prostor, na kojem su hrastovi, premda isto tako stari kao i obližnji, neobično kržljava porasta i vrlo slabi. Na 2 hvata visoko i ravno izrasli panj ima kukavni kao kruška vienac, te tek posle mnogih zavoja i savijanja opazi se vrhunac, gdje opet uzpravno raste. O tom neobičnom prizoru povela se medju učestnicima izleta živahna razprava, te su se svakojaka nagadjanja kao mogući uzroci navadjala, dok se napokon nije većinom priključilo mnienju, da su hrastove žile morale izprva naići na neplodni sloj zemlje, ili neprobojni sloj gline, te da je uslijed toga zaostali porast postajao tek onda pravilnim, kad su te zapriče svladane bile.

Obližnja sastojina, do koje smo nadošli, bijaše po prilici 30godišnja hrastova šuma sa 0.3 pomješanih grabova i s množinom drva od 20 po prilici normalnih hvati po jutru. Ovaj šumski dio bijaše godine 1848. šumskim požarom uništen, a godine 1850. pod motiku sadjenim žirom opet nasadjen. Uza to ležeća 40godišnja oko 60 jutara velika čista hrastova sastojina vrlo je liepa porasta, te ju je u toliko vriedno vidjeti, što je postala sadjenjem pomoćju pluga, te se još danas upravo ravni drvoredi razpoznавaju, davajući tomu šumskomu dielu lice kakvog perivoja. Završetak je ovdje podpun, pa tim i s prije pomenutim izvrstnim porastom dade se tumačiti, što može ta

jedva 40godišnja hrastova šuma imati preko 35 normalnih hvati množine drva po jutru.

Uz ove nade pune hrastove sastojine pruža se g. 1877. povoljnim uspjehom nasadjeno sjemenište, od kojega se je samo oko 3 jutra u naertu gojenja za g. 1879. za umjetno zagajivanje predložilo. Da k ovim svim liepim hrastovim sastojinam i zla strana ne uzmanjka, nadjoše učestnici izleta za ovim po pravilih šumskoga gospodarstva nasadjenim sjemeništem na daleko protežuću se 5—20godišnju hrastovu branjevinu, koja pakog tog naziva ne zaslužuje; jer to je sama glogova grič izpremiješana gdje gdje s malo hrastova. Što će iz toga šumskoga diela biti, to ne zna pravo ni sam sadanji upravitelj gospodarstva. Za sada je to samo zaklonište vukova, pa i sbilja oni su tuj vrlo rado svoje sielo udarili. Putujući tako, nadodje već i večer, kad smo se popeli na naša kola, koja su nas na cesti čekala, te odjurili u jedva četvrt sata odaljeni kralj. grad Belovar. U prvoj gostionici belovarskoj odsjedosmo, te veselom večerom završimo taj po nas koristni i veseli dan. Prije podne 23. listopada posjetimo kralj. šumski ured i gospodarske urede obiju imovnih obćina. Tom prigodom pokaza nam kr. šumarnik g. Edmund Wiethe veliki i vrlo dobro uzdržani komad rogova mahova jelena (Mooshirsch), koji je u tamošnjih državnih šumah nadjen, dokaz, da je naša liepa Hrvatska nedavno takodjer velike i plemenite divljači imala, koje je napredujuća kultura izstisnula. Ponukani g. šumarnikom Wietheom podjosmo svi gospodinu kr. nadmijerniku Popelu, koji nam je s najvećom uslužnošću pokazao liepu svoju zbirku kosti predpotopnih životinja koje su nadjene stranom u tamošnjoj okolini prigodom izkapanja, stranom u Dravi. I ovdje nadjosmo ulomke jelenovih rogova, mamutovih kosti, kli i t. d.

Da kratki boravak u Belovaru čim bolje upotriebe, uputiše se svi učestnici izleta na predlog g. nadšumara Mallina u obližnju gradu Belovaru šumu Borik, koja pripada sv. gjurjevačkoj imovnoj obćini. Ista zauzimlje 85 jutara, te je pretežno sastojina crnogorice u kojoj se izim omorike i jele takodjer i hrastovi raztrešeni nalaze. Starost biti će po prilici od 50 do 60 godina, a množina drva može se po prilici na 35 norm. hvati ocieniti. Godine 1877. nasadio se je mali komadić žirovinom, Postanak toga nasada datira se još iz vremena bivše vojničke

krajine, a bijaše to pokus tadanjega vojnoga zapovjednika u Belovaru, ne bi li se i crnogorica dala u Hrvatskoj koristno gojiti. Djelomice htjelo se je tim doskočiti nestasici u ovoj okolici na drvu za gradju. U obće može se pokus, da se crnogorica u nižih predielih naše domovine udomi, kod Belovara kao uspjeli smatrati; jer šuma Borik podpuno je normalna izgleda, te ne trpi ništa od pogibeljnoga pritiska sniega. Vladajući odnošaji prirasta vrlo su dobri, ako i ne nepravilni, tako, da nas ovaj za rukom posli pokus može uvjeriti, da će crnogorica, koja se sada u Hrvatskoj samo po gorah nalazi, razsiriti svoj obseg, te se i u doline pružiti. Moguće je pače, da će ona gdje gdje i kralja sume, hrast naime iztisnuti i s njim se natjecati. Mogućnost ta leži u velikoj cieni drva za gradju od crnogorice, u brzom njezinom rastu i po tom u kraćoj dobi obhodnje, čim se brojka iznosa šuma crnogoričnih onoj naših šuma hrastovih približuje. Našim revnim šumskim gospodarom pruža se tim novo izdašno polje radnosti, nu jedino bili bi željeti, da bi isto pokušali i s inom do sada manje poznatom crnogoricom, n. pr. s onim k nami u novije vrieme donešenim šumskim drvećem kao: Velingtonia gigantea, Douglas-omorikom itd., koje radi ogromnoga svojega prirasta i izvrstne prikladnosti za tehničke svrhe svu našu pažnju i pomno proučavanje zaslužuje. Izrazujući ovu želju, mislimo, da možemo izreći i nadu, da ne će naši hrvatski šumari u svojoj revnosti i težnji za usavršenjem popustiti, te da će naše domaće šumarstvo na onaj stupanj podignuti, što bi ga ono radi bogatih svojih šuma zauzimati moralo.

S ovim kratkim izletom u šumu Borik zaključila se je ovogodišnja ekskurzija hrvatsko-slavonskoga šumarskoga društva. Gostoljubivost pako sv. gjurgjevačke imovne obćine, izražena po njezinom prvom činovniku, nadšumaru g. Mallinu omogućila je učestnikom izleta posle bogate gostbe i povratak na badava ponudjenih kolih do željezničke postaje Gradac, od kud su pojedini učestnici izleta k svojoj kući odputovali.

Završujući svoj izvještaj o družtvenom izletu, mislim, da mogu uztvrditi, da će se svi družtveni članovi, koji su ovogodišnju glavnu skudstinu posjetili i izletu prisustvovali, uvjek rado siećati ne samo gostoljubivoga dočeka grada Križevca, već i toli obilnoga od križevačke i sv. gjurgjevačke imovne obćine gostoljubivoga podvorenja, te da se je svaki od nas vratio

kući s osvjedočenjem, da liepa budućnost čeka ono mjesto, gdje takovo rodoljubje vlada i gdje se tolike simpatije za domaći napredak izjavljuju, kao što su se to hrvatsko-slavonskomu šumarskomu družtvu, te da je tuj zaista kulnirni napredak.

Po našem upravljačem odboru u ime hrvatsko-slavonskoga šumarskoga družtva javno izrečena hvala nije još zaista nikada bila iz veselijega srca, te mi ne možemo s toga s manjega, a da zaključujuće izvještaj naše III. redovite glavne skupštine ne kliknemo srdačni: Živili svi oni, koji su našemu družtvu nakloni ili koji ga, ma bilo čim, u njegovom napredku podupiru! Živili! a do godine, ako bog da, sretno i veselo na hrvatskom Krašu!

Vojtjeh Sandtner,
izvjestitelj i družtveni tajnik.

Razne viesti.

(**Družtvene viesti.**) Družtu pristupiše kao pravi članovi: gg. c. kr. šumarnik Rajko Riehter; c. kr. šumari: Brouček, Brousil i Harrer; c. kr. lugari: Alimpić, Bojetić, Bartulić, Bosančić, Bertić, Bošnjaković, Divić, Damjanović, Domać, Glavošević, Galla, Kopić Knežević, Kladarić, Sučić, Looš, Markovac, Miskrić, Marković, Peakić, Pavlović, Stoišić, Subotin, Sekulić, Tomašević, Unukić, Vraničić, Vukasinović, Vuković, Vlaović, Veljko i Vasić; nadalje gg. kr. žup. nadšumar Ottokar Bouček iz Rieke, g. Franjo Kesterčanek, kralj. asistent na šumarskom zavodu u Križevcu; trgovačka tvrdka šum. sjem. Eifler i drug u Beču; gg. šumari: Josip Malner, Franjo Kleiner, Miroslav Mütermüller; pomoći šumari: Franjo Bönl i Josip Ožbolt; pristav šumarskih ureda: Ivan Fichy; šumarski vježbenik Lovro Pleschko; lugari: Stjepan Janeš, Franjo Čopp; šum. čuvari: Ante Wolf, Matija Žagar, Franjo Žagar, Blaž Lipovac, Vinko Turk, Ivo Kraljevac, Stipo Kraljevac, Tomo Ljubojević, Ivo Jagar, Petar Kocian, Petar Kerlić, Ivo Babić, Joso Vašara, Ivo Ivaštinović, Ivo Prodanović, Mojo Todorević, Vinko Brovet, Grga Žagar, Franjo Ožbolt i asistent šum. ureda Toma Ćivić. Kao podupirajući član: slavno poglavarstvo slob. kralj. grad Petrinje i nadšumar Luka Tomljenović.

Svojovoljno izstupio iz družtva: kr. šumar Ivan Hell, c. kr. šumar Tauber; c. kr. lugari: Stieveć, Kovačević i Stević. Ne naveye uzroka i ne najaviv svoj izstup iz družtva vratiše priposlani im 4. svezak družtvenoga glasila sliedeća gg.: šumar Dausch, šum. pristav Hoyer, Lasić i Tlusti iz Lekenika i šumar Sieber iz Rohića.

(**Osobne promjene.**) Imenovan i: nadšumarom i upraviteljem ureda kod ogulinske imovne obćine šumar Dragutin Czihak, protustavnikom

kod iste imovne obćine šum. asistent Slavoljub Pibernik; šumari: šum. asistenti Prodanović, Petanjek i Muhović; mjestni nadšumar Franjo Červiček iz Nachoda nadšumarom u Škrivanu (Česka), kr. lugar Stjepan Dean iz Fužine šumarom grada Zagreba; c. kr. šumar Dragutin Schmidt, nadšumarom; c. kr. šum. mјernik I. Madjarević, šumarnikom, a županijskomu šumaru Gjuri Demetroviću povjereni su poslovi zapriseženoga civilnoga zemljomjera za jaskansku podžupaniju. — Premješten: c. kr. šumarnik i upravitelj šum. ureda Julijo Anderka iz Ogulina u Zagreb k šumskomu ravnateljstvu c. kr. glavnoga vojnoga zapovjedničtva. — Umirovljen: c. kr. lugar Petar Milohnoja, Marijan Stiević.

(**Vriedno da se nasleduje.**) Sjegurnim dokazom, da naše družtvvo od ljeta do ljeta sve to bujnije evate i sve si više simpatija osvaja, jest to, što se broj njegovih članova danomice znatno množa. Ako i kadkada pojedini šumari zajednički vez napuštaju, to se te praznine umah dvostruko novimi pristupjelimi članovii izpune. Život našega družtva nije još na onom stepenu razvitka, na kojem ga svaki šumar kao svetu svoju dužnost smatra bez obzira na svoje političko mnjenje i narodnost, te nastojanje oko domaćega šumarstva svojimi silami podupire i kao pravi član zemaljskomu šumarskomu družtu pristupljuje.

Toga radi zaslužuje, da se kao riedki primjer zabilježi, kad cielo šumsko osoblje ne samo koje gospoštije nego i c. kr. činovnici i lugari jednoga šumskoga ureda kao napokon i svi šumarski činovnici i podčinjeno osoblje jedne imovne obćine in corpore šumarskomu družtvu pristupe, pa i nehotice moramo se tuj pouzdati, da će naše družtvvo, ako se budu ovakvi primjeri nasliedovali, sbilja liepu budućnost imati.

Gospoštinski šumski ured u Čabru, pa i c. kr. šumski ured u Vinkovcima i šumarija Novska gradiške imovne obćine iznenadili su upravljuјući odbor hrvatsko-slavonskoga šumarskoga družtva pristupom cijelokupnoga šumskoga osoblja.

Mi ne možemo, a da ne preporučimo ovaj riedki primjer onim šumarom za nasliedovanje, koji su se iz sebičnih i osobnih razloga udaljivali do sada od našega družtva ili koji su mu pače i neprijatelji bili. Našim pako novim članovom srdačni šumarski pozdrav. S—r.

(**Našemu šumskomu zaštitnomu osoblju!**) Iz Čabra dobismo sliedeću zanimivu viest: „Od zaštitnoga šumskoga osoblja kod Ghyczyeve gospoštije položiše kod državnih izpita za tehničko pomoćno osoblje, držanog g. 1877. i 1878. kod podžupanije u Delnicama sliedeći kandidati preduzeti svoj izpit i to:

pomoćni šumar Josip Ožbolt iz Lazca s ocjenom kao veoma sposoban;

pomoćni šumar Franjo Bönl iz Crnelaze s ocjenom kao veoma sposoban;

lugar Stjepan Janeš iz Gerova isto tako kao veoma sposoban.

Sposobnimi ocjenjeni bješe: pomoćni šumar Josip Malner iz Prezida i lugar Franjo Čopp iz Vršica.

Pomenuti bijahu prije u ovdješnjoj gospoštiskoj službi šume čuvari i jesu sinovi ovdješnjih seljana, a to je neoborivi dokaz, da se veoma spo-

sobno tehničko šumsko zaštitno i pomoćno osoblje može i od domaćih sila naobražavati.

Do malo vremena podvrći će se po svoj prilici i ostalo gospoštjsko šumsko zaštitno osoblje s uspjehom nižemu državnom izpitu.

Brosig, šumarnik.

(Mi se podpunoma slažemo s mnjenjem g. šumarnika, nu usudujemo se ipak pripomenuti, da naobražavanje posebnoga šumskoga zaštitnoga osoblja uz veliku uztrpljivost i mnogo vremena, osobito pako ljubavi za struku i požrtvovnosti za zvanje zahtieva. Uspjesi g. šumarnika imadu se pripisati upravo jedino njegovoj osobi i njegovoj učiteljskoj sposobnosti, nu ipak su uvjek radostni dokaz, da i od našega šumskoga zaštitnoga osoblja može nešto biti, kad podučavanje istoga u prave ruke zapane. Mnogi naši strukovni drugovi postigli su možda već slični uspjeh, nu mi žaliboze o tom jošte ništa ne znamo. Mi molimo s toga u interesu našega šumskoga zaštitnoga osoblja, da se za poticanje istoga slični napredak njihovih drugova i iz ostalih krajeva naše domovine u našem družvenom glasilu objavi. — Op. ured.)

(**Pretjerane ciene drva.**) „Wr. Ztg.“ piše u večernjem svojem listu br. 5 „iz Sarajeva“, da je ciena drva za ogrev poskočila po tovaru na 4 for. Pošto pako polag izvještaja e. kr. generalnoga konzulata (vidi „Oesterr. Monatsschrift für Forstwesen 1873,“ str. 149.) 15 tovara (konjskih tereta) hvat iznose, to za sada hvat drva za ogrev ne stoji više od 60 for.

G. P.

(**Osvrt na cene šumskih precizvoda godine 1878. na si-sačkom tržištu.**) Drvo za sudje. Francuzke dužice. Podstavka $\frac{36}{1}$, $\frac{4}{6}$. $\frac{11}{14}$ s običnim rabatom; po 1 m. 137—198 for. Najmanje u rujnu sa 137, najviše u travnju sa 198. Mjeseca srpnja skroz nikakva popitivanja. Izbirci (scartoni) mjeseca travnja 130—136, siječnja 175—180 for. Vatreni izbirak 50 forinti. Charente-dužice, podstavka $\frac{37}{39}$, $\frac{9}{10} \frac{1}{2}$, $\frac{4}{4} \frac{1}{2}$ po 1 m. 147 for.

Lies po 1 tvrdom metru. Hrastovno četvorno drvo 4—8 m. dugo $\frac{30}{30}$ cm. gore for. 21—36·40; preko 8 m. dugo i $\frac{35}{35}$ cm. gore od for. 32; 4 m. dugo $\frac{30}{30}$ cm. dobar izbirak for. 18; stupovi 5 m. dugi, $\frac{15}{15}$ cm. for. 25; gredice 4 m. $\frac{18}{24}$ cm. for. 15·80—30; četverokutne odrenice 4 m. $\frac{30}{30}$ cm. for. 12·60—27; brestovina for. 38; platice za mlinsko kolo $\frac{1}{3}$ kola 14' duga po komadu for. 14.

Drvo za brodove. Hrastovo. Kilji 14 m. dugi, $\frac{37}{37}$ cm. gore po tvrdom metru for. 50·56—63·20. Drugi 8 m., $\frac{25}{25}$ cm. gore for. 19 do 26·86.

Stupovi. Hrastovi 4 m., $\frac{8}{30}$ cm. po tvrdom metru for. 18—36; brestovi for. 14—26·86; jasenovi for. 22—27.

Sindra hrastova. Podstavak $\frac{36}{1}$, $\frac{4}{6}$, $\frac{5}{7}$, po 1 m. for. 35—54.

Grede hrastove. Državna željeznica po komadu 90 nov. do 1 for. 30 nov. Taljanske po komadu for. 1·17; brestove po komadu 65 nov.

Ugalj bukovi po metr. centu for. 1·50—1·60.

Žir za sijanje po metr. centu for. 1·20—4.—.

Obliš hrastovi 4 m. dugi, 35 cm. promjera for. 18—27; brestovi for. 17—25; jasenovi for. 13·50—20·54 po tvrdom metru.

Maleno koristno drvo. Čokot 100 kom. for. 3. Hrastovo vrtno stupovlje 2·5 m. dugo po kom. 40 nov.; hrastov oblišak 3—4 m. dug, 8 cm. debo 35 nov. do for. 1.50; hrastovo kolje 6 m. dugo 5 cm. debelo po 1 m. for. 40; jasenovo kolje 2—6 m. dugo, 8—13 cm. debelo po komadu 25—60 nov.; jasenovi obruči po 1·8 m. dugi, 12—14 milim. debeli u snopu po 25—60 kom. 94 nov. do for. 2; jasenovo, brestovo i lieskovo šibje u snopovih 150 komada for. 1·20; brzjavni stupovi po komadu 90 nov. do 1 for.

Drvo za ogrev. 1 četv. hvat hrastova drva for. 3 (svibanj); for. 10 (studen); brestova for. 4.50—8; jasenova for. 6—6.60 (svibanj); grabovi i bukve for. 6.70—12.

U Petrinji, 30. prosimca 1878.

Gustav Pausa.

(O porabi šiške.) U 3. svezku družtvenoga lista českoga šumarskoga družtva od godine 1878. nalazimo od nadšumarnika Wiliama Rowlanda iz Arva Varalja u Ugarskoj medju ostalim i nekoliko zanimivih crtica o šiški i njezinoj porabi. Ponavljujući na to se odnoseće opazke u našem družtvenom glasilu, usudujemo se osobito upozoriti naše hrvatske šumare na važne podatke, koji se u tom sastavku nalaze, te koji se odnose na novčani kvar šumskih posjednika, što no se uz dosadanji način prodavanja pojavlja. Gospodin nadšumarnik Rowland piše o tom sliedeće:

„Prije se je vrlo često običavalo prodati šišku na stablu onomu, koji je najviše nudio. Tim poslom bavili su se izključivo Izraelićani, a rieč „šiška“ djelovala je električno na ušesa svakoga židova, pače dogadjalo se, kako nekoji zlobnici pripovedaju, da su zamrli, kad bi im se rieč šiška u ušesa prišapnula, na novo oživili. Prije takova izdavanja na jednu godinu morala se je čim točnija procjena obaviti, pretraživ okrajna drveća te nastojeći stvoriti si od tuda sud ili prispodobu s izkustvi, stečenimi prijašnje godine uz slične odnošaje. Nu sasvim tim mogao se je čovjek kod procjene najvećma prevariti, tako da je potonji dobitak trostruko do osmerostruko veći od procjene bio. Tako navadja Diwald u svojoj vrlo uspjeoj razpravi u družtvenom ljetopisu g. 1867. neki slučaj, gdje se je množina šiške u nekoj šumi točno na 12.199 mjerova ocjenila, a posle sabralo se je u istinu 80.000 mjerova. U nekoj drugoj maloj šumici ocenila se je šiška na 50 for., te se zato nije mogao nijedan kupac naći, dok nije napokon netko za to 51 for. ponudio, šišku dobio, te za to čistī dobitak od 400 for. postigao. Greiner spominje god. 1852., da se je na nekom njemu poznatom posjedovanju do godine 1840. dražbom za žirovinu i šišku godišnjih 10 do 12.000 for. dobivalo, a kad se je od to doba šiška u vlastitom podhvatu sabirala, iznašao je čisti godišnji dobitak od 20 do 30.000 for. Na nekoj biskupskoj gospoštiji dala se je šiška u najam zasebice na 6 godina za godišnjih 10.000 for., a tim je u najamnik bogatim čovjekom postao. Takove gorke obmane, pa onda u družtvenih skupštinah o tom predmetu vodjene razprave, dovele su napokon do toga,

da se je došlo do sveobćega osvjedočenja, da je najkoristnije sabirati šišku u vlastitom podhvatu, te ju kao gotovu robu prodavati. Materijalni dobitak zavisi isto tako kao i kod žirovine od vremena, mjestnih i sastojinskih odnošaja, nu i od nadzora i čuvanja, jer samo se sobom razumieva, da se takovi traženi proizvodi rado kradu.⁴

Ove pomenute viesti nadšumarnika Rowlanda osnivaju se na istini, te su vriedne, da svrate na sebe pozornost hrvatskih šumara. I kod nas bo u Hrvatskoj unovčuje se šiška javnom dražbom, te se procjenbena ciena ustanovi na oko i pomoći veoma dvojbenih izkušanih brojeva. Kao što nam je svim poznato, nije još nijedan trgovac sa šiškom osiromašio, što se ali ne može reći o nijednoj drugoj grani trgovine. Našim šumarom, osobito pako gospodarskim upraviteljem većih hrastovih šuma nastaje dužnost, da ove pomenute crtice točno izpitaju, te polag osvjedočenja dosadanji način prodavanja promiene. Svaki šumski posjednik zaista će rado svoje podhvatzne izdatke djelomice povećati, kad se može tim osvjedočiti, da su tako njegovi interesi najbolje sačuvani, a da mu se je pače nadati i većemu primitku. Tom prigodom pako stečeno osvjedočenje o koristi ili gubitku vlastitoga podhvata dovoljno će gospodara nagraditi za trud i muku, što no mu je sabiranje zadalo. Vrednost procjene na oko poznata je svakomu praktiku, te ne će zaista nikomu na um pasti, da podvoji, da ne bi mogli i mi u Hrvatskoj slične rezultate navesti, kakove je gosp. nadšumarnik Rowland u Ugarskoj našao. Ja mislim, da je ovo dovoljno, da potakne naše hrvatske šumare, da već buduće godine slične mjere poprimu, koje omogućuju točno iztraživanje toga velevažnoga pitanja, a da ćemo mi biti tako sretni, štогод pobliže čitati u našem družvenom glasilu o izkustvih tom prigodom stečenih. Svakako će nam moći o tom najprije naši gospodarski upravitelji imovnih obćina podati čim skorije po nas šumare željenih i zanimivih obaviesti.

S—r.

(**Grobničko polje i pošumljenje istog.**) Jer se sada razpravlja pušumljenje krša, to sam ovime naumio iztaknuti moje nazore glede Grobničkog polja i njegove okolice.

Grobničko polje, koje je svakomu poznato iz hrvatske povjesti, ono polje, na kojem su Hrvati slomili silu divljih i biesnih Tatara, na kojem je g. 1861. blagoslovljena zastava županije riečke, sasvim je pusto izuzam malenoga južnoga diela, što leži sjeverno i na podnožju grada Grobnika.

Na njem nije viditi nikakva rastlja izuzam na malenih podignutih u sredini brežuljeih, jer nigdje nije viditi plodonosne crnice, koja se može obradjivati. Ono je moralo biti negda jezerom, što nam za dokaz može služiti najprije sastojina tla, a i pod selom Zastenice, tik šumskog ureda Majer, spadajućeg prejasnoj kneginji Thurn i Taxis, nalazeće se oveće jezero, znamenito glede nepresušljivosti i u najvećoj sušnoj godini. Ovomu jezeru prisiju se strašne groznice, kojim godimice osobito iz sela Zastenice i Podhuma podlegne mnogo žrtva.

Tlo na grobničkom polju je naplovno, duboka pjeskulja, pomješana sa nešto malo crnice.

Na tom polju izza sela Podhuma pokušano je uzgajanje hrasta kitnjaka još god. 1852., te je nasadjeno nekoliko rali. Pokaza se istina bog

dobar uspjeh, nu kakve koristi, kada je marva onuda dnevimice brstila, čemu je naraštaj morao podleći, pretvorio se u samo grmlje, kakvo još danas vidjevamo.

Godine 1874. predloženo je, da se prazna mjesta nasade crnim borom, čim bi postala mješovita sastojina od prilike u jednakom omjeru hrasta i bora. Posle četvrte godine, hrastovo grmlje se je imalo posjeći u nakani, da se postigne iz žila, korenja i panjića mladi bujni naraštaj.

To je bio liep predlog, nu neznam da li je do danas izveden.

S razloga, što bor najbrže tlo poboljšava, kao što i s toga uzroka, što je tlo na Grobničkom polju zanj najspasobnije, imala bi se čitava površina nasaditi sa borom uz 100godišnju obhodnju. (Pošto bor svojstvo za poboljšanje tla samo u svojoj mladosti ima, bilo bi svakako probitačnije dobu obhodnje znatno sniziti. U ostalom se kod racionalnog gospodarenja u borovih sastojinah obhodnja sa najviše 80godišnjom dobom rabi. Opazka urednictva.) Čitavo polje ošumilo bi se za 20 godina, a tlo poboljšalo kod dobrog gospodarenja za kakvih 150 godina već kako gdje ima više ili manje crnice. Budući stanovnici Grobništine sasvim siromašni na oranicah, ne imajući ni toliko polja, da si barem polovicu potrebe na hrani pokriju sa prirodivšom ljetinom, imalo bi se isto polje, kada bi za obradjivanje sposobno postalo podieliti medju stanovnike razmjerno po broju duša i po posjedu.

Tim jedinim načinom moguće je pomoći tamošnjemu siromašnomu ali radinomu žiteljstvu, koje se u toliko pomnožalo, da se već sada jedan dio izseliti mora.

Istina je, da za ošumljenje Grobničkog polja treba znatna glavnica, ali vlada, kao brižljiva mati dužna je, da se skrbi za boljak svojih podanika. Prvih godina nebi bili ipak veliki izdateci, kada bi se svi kvaročinitelji šumski upotrebili kod sadjenja i ostalih radnja, jer je i onako šumski kvar postao radi siromaštva žiteljstva sasvim neutjeren, navlastito sada, kada neima nikakvih dobitaka, koj je možda sada preskočio 10.000 for.

Sadjenje imalo bi se obavljati, kako što je god. 1874. jedno jutro već nasadjeno bilo sa crnim i morskim borom, koj potonji izčeznuo je još dojdće zime, a prednji uzdržao se je dobro kroz čitavo ljeto, što je kasnije s njim, nije mi poznato. Sadjenje bilo je obavljeno jeseni, mjesto gdje je imala bilina doći, izkopalo se je u prostoru od 30 cm. i to dubljinu, širini i duljinu, a kasnije se je takva jama napunila rahlom crnicom i sa Buttlarovim željezom (Buttlar'sches Pflanzeisen) bilina usadila.

Ovim načinom moguće je najprije doći do cilja, naime pošumiti ogromno Grobničko polje.

Budući, da se je po svih krajevih Hrvatske počelo preteživati pitanje o uzgoju hrastove nizke šume sa uvedenjem gulenja kore za strojbu, to imam o tom sljedeće napomenuti:

Prigodom segregacije dobila je grobnička občina pod imenom šume većinom same pašnjake, koji ne doprinašaju tamošnjim občinama nikakve koristi, do li jednostavne paše za marhu imućnijih žitelja.

Opazio sam, da su pašnjaci, ako i lošo ali ipak obraženi i to sa hrastom, grabom, jasenom, ljeskom malo gdje sa bukvom, borovicom, crnim

i bielim trnom, a navlastito okolišaj Grobničkog polja obrašten je većim dielom sa hrastovinom. Dapače ima i čistih hrastovih satsojina, kao n. pr. šumski predielj „Slavulj“, ležeći upravo nad vodom Riečinu, zatim Glogova, nalazeća se u poreznoj občini Cernik.

S toga uzroka predlažem, da se pašnjaci postupno po 100 ili 200 rali počmu zabranjivati, t. j. marvi svaki pristup na 10—15 godina zabrani. Nu prije zagajenja imao bi se posjeći sav kržljavi naraštaj, te predao ili tamošnjemu stanovničtvu kao pripadajuće drvo za ogrjev ili prodao za paljenje vapna, što se u ovoj okolici u veliko tjeru.

Ovo posljednje predpostavljam prvomu i to s toga uzroka, što bi se morao poduzetnik obvezati sve trnje i draže posjeći i očistiti, na što bi bilo težko narod prisili. Prazna mjesta, kojih ima na jutru popriječno do tri, ali najveće ne obuhvaća prostor od 80 □⁰ imala bi se obraditi i hrastom zasijati. Kada bi se u zagajenih predielih naraštaj u toliko podigao, da marva ne može dosizati vrhove; što je u 15 godini, a po mjestnih odnosajih i prije moguće, ovi bi se otvorili a novi zagajili.

Vremenom bi se svi pašnjaci, nalazeći se u okolišu Grobničkoga polja pretvorili u hrastovu mješovitu šumu, naravno sa premašujućim hrastom. Tada bi se i gospodarenje moglo upriličiti na uzgoj nizke šume sa obhodnjom od 30 godina i uvesti gulenje hrastove kore, time da bi se nuzgredna vrst drveća upotriebila još jeseni pred sjećom hrasta za paljenje kreča, doćim bi hrastovo drveće dojdućega proljeća dalo izdašni prihod, upotriebiv njegovu koru.

Takav uzgoj i način gospodarenja je za tamošnji prediel tim važniji, što obstoje na Rieci dve tvornice koža, a i narod sam razumije postupak gulenja kore, koj osobito ovih zadnjih godina živi u proljeće i ljeti većinom od prodavanja hrastove kore i ruja, koj se takodjer tamo nalazi u priličnoj množini.

Da se ovo sve izvesti može, potrebno je, da bude pomoćno lugarsko osoblje dovoljno naobraženo, dakle pitomci kr. ratarnice u Križeveih. Polag tamošnjih okolnosti nebi smio jedan paziteljni kotar nadmašiti površinu od 400—500 jutara.

U Trgovih, 5. prosinca 1878.

Antun Čelija, šumar.

I z k a z

prinosâ za renoviranje Resselova spomenika u Ljubljani:

	Šumarnik Danhelovsky	for.	5.—
e. kr.	" Svoboda	"	2.50
" "	" Magjarević	"	—.50
" "	" Soretić	"	—.53
" "	šum. nadzornik Vrbanić	"	1.—
" "	šumar Sandtner	"	—.30
" "	" Tauber	"	—.50
" "	" Urban	"	—.50
" "	" Černitzky	"	—.50

c. kr.	šumar	pl. Domazetović	for.	1.—
" "	"	Dobiaš	"	.50
" "	"	Maslek	"	.50
" "	nadšumar	Peternek	"	1.50
" "	"	Tvrznik	"	1.—
" "	sumar	Hausmann	"	.50
" "	"	Damaška	"	1.—
" "	blagajnik	Vranješ	"	.50
" "	akcesista	Sivac	"	.50
" "	šum. vježbenik	pl. Štriga	"	.50
" "	" "	Fischbaeh	"	.50
" "	lugar	Petrović	"	.60
" "	"	Mihajlović	"	.30
" "	"	Ljubičić	"	.50
" "	"	Maričić	"	.50
" "	"	Galogaža	"	.30
" "	"	Selak	"	.30
" "	"	Perenčević	"	.30
" "	"	Žalac	"	.30
" "	"	Oreščanin	"	.30
" "	"	Arlov	"	.20
" "	"	Juzbašić Mijo	"	.50
" "	"	Macakanja	"	.50
" "	"	Mrgjenović	"	.40
" "	"	Gruborović	"	.40
" "	"	Demić	"	.50
" "	"	Vučinić	"	.50
" "	"	Keleuva	"	.50
" "	"	Roguija	"	.40
" "	"	Adamović	"	.40
" "	"	Lotina	"	.30
" "	"	Nožinić	"	.30
" "	"	Karavidić	"	.30
" "	"	Villus	"	.30
" "	"	Srbic	"	1.—
" "	"	Vranješević	"	.30
" "	"	Grčić	"	.30
" "	"	Dragić	"	.30
" "	"	Juzbašić Vaso	"	.30
" "	"	Bunčić	"	.65
" "	"	Milaković	"	.50
" "	"	Heraković	"	.40
" "	"	Puškar	"	.30
" "	"	Bubanović	"	.30
" "	"	Brekić	"	.20
" "	"	Nečak	"	.20
" "	"	Orešković Tomo	"	.50

c.	kr.	lugar	Orešković Ivan	for.	—20
"	"	"	Francetić	"	—10
"	"	"	Slavković	"	—10
"	"	"	Puhalo	"	—15
"	"	"	Čopp	"	—10
"	"	"	Barković	"	—10
"	"	"	Kostelag	"	—20
"	"	"	Terović	"	—10
"	"	"	Nikić	"	—10
"	"	"	Uzelac Vujo	"	—10
r	"	"	Batinic	"	—10
"	"	"	Zičković	"	—50
"	"	"	Ivančević	"	—50
"	"	"	Narančić	"	—50
"	"	"	Bogdanović	"	—50
"	"	"	Drakulić	"	—50
"	"	"	Grubić	"	—50
"	"	"	Aleksić	"	—15
"	"	"	Uzelac	"	—15
"	"	"	Maršan	"	—20
"	"	"	Spolarić	"	—1—
"	"	"	Katalinić	"	—1—
"	"	šumarnik	Zelinka	"	2.—
"	"	šumar	Adamek	"	1.—
"	"	"	Losert	"	1.—
"	"	"	Müller	"	1.—
"	"	"	Kollar	"	1.—
"	"	"	Grospić	"	—50
"	"	"	Mikešić	"	—50
"	"	lugar	Vuksan	"	—50
"	"	"	Schäfer	"	—50
"	"	"	Narančić Petar	"	—50
"	"	"	Narančić Stevo	"	—50
"	"	"	Hinić	"	—50
"	"	"	Sarkotić	"	—50
"	"	"	Stojanović	"	—50
"	"	"	Čurčić	"	—50
"	"	"	Jerbić	"	—50
"	"	"	Vukadinović	"	—50
"	"	"	Dragiević	"	—50
"	"	"	Zubšić	"	—50
"	"	"	Bilović	"	—50
"	"	šumar	Cerman	"	1.—

Stanje družtvene blagajne.

(Koncem godine 1878.)

	for.	nč.	for.	nč.
Primitak	2155	44
Izdatak	1805	11
Ostatak	350	33
i to: u gotovini	350	33		
Tražbine:				
Na redovitim prinosih pravih članova i prijavljenih obećanih prineseci podupirajućih članova (za g. 1877)	716	21		
Na predplati „Šumarskoga lista“	264	.		
Tražbine za uvrstbu oglasa u šumarskom listu	114	.		
Svota tražbina	1094	21

U ime upravljujućega odbora:

Predsjednik:

Mijo Urbanić.

Tajnik:

A. Sandtner.

Broj 198. — 1879.

Natječaj.

Kod ove imovne obćine imati će se popuniti tri mjesta šumskih lugara za čuvarstvo i to:

1. Krndia-Gaj br. 1 sa sjedištem u Jasenovcu.
2. Višnički bok broj 3 sa sjedištem u Drenovboku.
3. Riboštak broj 24 sa sjedištem u Crkvenom boku.

Sa službom ovom skopčana je godišnja plaća od 300 for. stanarina od 60 for. i sočinom od jedne trećine vrednosti odkritih šumskih kvarova odnosno uhvaćenih kvaročinitelja.

Natjecatelji za ova mjesta imadu svoje vlastoručno pisane, sa sledеćimi dokazi obložene molbenice putem njihovih kotarskih političnih oblasti, ili ako stoje u javnoj službi šumarskoj, putem svojih šumarskih oblasti, najdulje do 5. travnja o. g. ovomu uredu pod naslovom „na zastupstvo II. banske imovne obćine“ predložiti i to:

1. Krstni list.
2. Svjedočba o zdravlju i osobito o tjelesnoj sposobnosti za šumsko-lugarsku službu.
3. Stališ i dosadanje službovanje.
4. Podpuno znanje hrvatskoga jezika u pismu i govoru.
5. O svršenih pučkih školah ili inih naucih.
6. O čudorednosti.

7. O s dobrim uspjehom položenom izpitu za pomoćno šumarsko osoblje, glasom naredbe vis. c. kr. glavnoga zapovjedništva kao krajiske zemaljske upravne oblasti u Zagrebu od 20. rujna 1876. odjel unutarnji, broj 12.521, dotično glasom naredbe ministarstva za poljodielstvo i rudarstvo od 16. siječnja 1850. (zakonski zbornik broj 63.)

Prvo namještenje je privremeno, te će tek ar nakon jednogodišnjega zadovoljnoga službovanja definitivno namještenje slijediti.

U Petrinji, dne 8. veljače 1879.

Šumsko-gospodarstveni ured.

Oglas!

Dne 24. veljače poslje podne u 3 sata iznajmiti će se javnim natjecanjem oko 6 jutara bašće zvane „Delijin Majur“ u Brodu na Savi za uživanje do konca ove godine uz uzkljiku cienu od 600 for.

Nadalje postaviti će brodska imovna obćina kod Broda na potoku Glogovica pileniu sa jednom podužnom i jednom okruglom žagom, koju namah iznajmiti želi uz godišnju najamninu od 500 for.

Za ravnanje se obznanjuje, da će rezanje gradje ovom pilenicom najamnik dvaput jevtinije piliti moći, nego li se u ovom priedjelu ručno pili, nuz priličan probit najamnikov. Bukove i hrastove šume odaljene na 5—10 kilometara od pilenice imade potrajanu zadosta, a pilenica od željezničke postaje Brod i Save nije više od 9 kilometra odaljena.

Izvoz je moguć na sve strane za surovu i priredjenu gradju.

Konačno želi ova imovina 10.000 km. bukovoga suhogorivnoga drva iz šume Gradac u Brod izvesti, plaćajuć za 1 km. 2 for. 50 nov. i traži poduzetnika.

Šuma je od Broda udaljena 15 kilometara, tako da se na dan dvaput tovar odvezti može. Put je popravljen, s toga može jedan par slabijih konja 1 km. tovariti, a srednjih i do 2½ km.

Tko bi bašeu najmiti i privoz goririva poduzeti želio, neka se na I. šumski kotar u Trnjanu ili gospodarstveni ured u Vinkovcima obrati.

Onaj pako, koji pileniu najmiti želi, može se kod ovoga ureda upitati.

U Vinkovcima, dne 5. veljače 1879.

Upraviteljstvo
gospodarstvenoga ureda.

Poziv na predplatu

na

Deutsche österreichisch-ungarische illustrirte

„JAGD-ZEITUNG.“

Glasilo za lov i ribarstvo.

Izlazi mjesečno dvakrat, te stoji na četvrt godine s poštom 1 for.
31 novč. a. vr.

Predplatiti može se u svih knjižarah.

Uredništvo i odpravničtvu lista u Beču (Stadt) Hegelgasse Nr. 19.

Vlastnik, izdavatelj i nakladnik: M. pl. Laaba.

Uredništvo i naklada hrv.-slav. šumarskoga društva. — Tisak C. Albrechta.